

„A világ legjobb sámfája“
FÖLDVÁRY IMRE
 férfi divat és fehérenemű
 raktárában.
 Budapest, IV., Koronaher-
 ezegete 11. sz. és VIII.
 Kerepesi-út 9. 7440
 Férfi ingek, Jäger-árak,
 vadász és sport-cikkék dús
 választékban kaphatók.
 Kestjük és Nyakkendők.

CZERNY-féle
TANNINGENE
 a legjobb, kipróbált ártalmatlan
hajfestőszer
 haj- és szakál- valamint szemöldökfestésre, melyek
 a leggyorsabb módon, már egyszeri használatnál
 is egész biztosan visszanyerik azon kifogástalan,
 fényes szőke, barna vagy fekete természetes
 színt, a melyvel megőszülés előtt bírtak s mely
 sem szappannal való mosással, sem a gőzfürdőben
 meg nem fakul. Ár 2 ft 50 kr.
 Törvényesen védett, lelkiismeretesen megvizsgált
 és valódi minőségben kapható
Anton J. Czerny ezégnél, Bécs,
XVIII., Carl Ludwigstrasse 6 (saját házában).
 Szétküldés postai utánvétellel. Prospektus ingyen
 és bérmentve. Raktár a nagyobb gyógyszertárakban
 és illatszer-üzletekben. 7416
 Vezérképviselet és magyarországi főraktár:
 Budapest **TÖRÖK JOSEF** gyógyszertárban.

Köhögés, rekedtség és el-
 nyálkásodás ellen
 legjobb hatású szer a
RÉTHY-féle pemetefű-czukorka,
 mely ezen bajokat gyorsan megszünteti. Kapható min-
 den gyógyszertárban. Egy doboz ára 30 kr., 5 doboz-
 zal 1 ft 50 kr-ért bérmentve küld 7264
Réthy Béla
 gyógyszerész Békés-Csabán.
 Csak akkor valódi, ha minden
 doboz fenekén aláírásom látható.

Legalkalmasabb
ajándék!
 125 db valódi ritka levél-
 bélyeg: Argentina,
 Ausztria, Aranypart, Baden
 Barbados, Bermuda, Bolivia,
 Canada, Ceylon, Costarica,
 Jörmény Lombard, Mexico,
 Orange, Persze, Sanmarino, Salvador,
 Török, Uruguay, Venezuela,
 stb. csak 2 ft. Vétel, eladás és cserélés. Kivánság
 beküldök minden országban Albumok 10 krtól
FALUDI ZSIGMOND, Budapest, VI., O-utca 36.
 Bel- és külföldi bélyegkereskedő. 7441

Csecsemők mesterséges táplálása
 dr. Soxhlet tanár legújabb szabad.
 tej-sterilizáló apparatusai
 Kredeti gyártmány ára 13 ft.
 Valamennyi cikke gyermekágya-
 soknak és betegápolásra a leg-
 szolidabb kivitelben és legolcsóbb
 árak mellett. 7474
KELETI J.-nél,
BUDAPEST,
 IV., Koronaheregete 17.
 Kimerítő árjegyzék ingyen.

EISENSCHIML és WACHTL
 Budapest, Váci-utca 12. 7439
 Bécs, I., Kärnthnerstrasse 20. és
 VII., Kaiserstrasse 62.
 Karácsonyi és újévi ajándékok, fényképé-
 szeti készülékek, Diaphani képek, kerete-
 zések, passepartoutok és képállványok a leg-
 finomabb és legolcsóbb kivitelben.
 Árjegyzék ingyen és bérmentesen.

Üdvös tanács.
 Köhögésnél, rekedtségnél, a torok és légzési szervek mű-
 ködései zavarainál **Egger biztos hatású**
MELLPASZTILLAI
 veendők. (1 doboz 50 kr. és 1 ft. Próbadoz 25 kr.)
 A gyomor rendetlen működésénél radikális hatásúnak
 bizonyultak 7230
Egger Szóda-Pasztillái.
 (1 doboz 30 kr.) Mindkét szer kapható minden gyógyszer-
 tárból. — Fő- és szétküldési raktár Magyarországon:
 „Nador“ gyógyszertár Budapest, Váci-körút 17. sz.

A kinek van eladó zöldsége, gyümölcse, aprómarhája
 vagy egyéb élelmi cikke, vagy a ki ily cikkeket venni
 akar, avagy ily cikkeket kereskedik, járassa a

Budapest székes főváros kiadásá-
 ban megjelenő

Hivatalos Vásárcsarnok
Értesítőt

mely hetenként kétszer megjelenve közli a budapesti
 vásárcsarnokban eladásra kerülő összes áruknak napi
 árát, a felhozatalok mérvét és folyton tájékozza úgy a
 beküldőket, árusítókat, mint a vevőket és ismét eladókat.

**A Hivatalos Vásárcsarnok Értesi-
 tőre előfizethetni negyedévenként egy
 forinttal Budapestben a főváros vá-
 sárcsarnokainak igazgatóságánál.**

**Budapest IX. ker., Központi
 vásárcsarnok.**

A modern vegyészeti hatalmas hala-
 dása és az ebből származó szám-
 talan kosmetikus készítmények sem
 voltak képesek a 30 éven át bevált
Dr. Lengyel Frigyes-féle
Nyirfabalzsamot
 elnyomni, a legjobb bizonyíték tehát, hogy itt egy valódi,
 a természet által nyújtott szépitőszerről van szó. Ezen
 nyirfabalzsam egy sajátos 30 évi gyakorlati vegyi
 eljárás alapján praeparáltak és csak azután jön forga-
 lombba. Ezen folyadék hatása, hogy a bőr felső hám-
 jait lassankint lehántja és ez által az alsó tiszt-
 ított bőr fiatal színben és üdőségben jön nap-
 villágra, megszüntet mindenemű kitést, seplest,
 vörös foltokat és anyafoltokat, simítja a rán-
 csozórt és a himlőhelyeket lassankint teljesen
 eloszlatja és az arcbőrnek üde és egészséges
 színt kölcsönöz.
 Egy korsó ára használati utasítással együtt 1 ft 50 kr.
 A nyirfabalzsam hatásának támogatására Dr. Lengyel
 Frigyes-féle
Benzoe szappan
 ajánlatos. Egy darab ára 60 és 35 kr. Raktáron minden
 jobb gyógyszertárban. Főraktár Magyarországon részére **Török**
József gyógyszerésznél Budapest, Király-utca 12.

Báti kelmék gyönyörű újdonságok
 damaszt- és gaze okban, pongee, crepe, armor stb. fazonban; ágy-
 mint fekete, fehér és színes selymekelmékben, a jó hordhatóságért
 jótállással. Készleten eladásra magánosok részére, portó- és
 vámmentesen igazi gyári áron a házhoz szállítva. Ezer meg ezer
 elismerő irat. Kérjen Ön mintákat a kívánt megjelöléssel.
GRIEDER ADOLF és TSA
 királyi szállítók
 selymekelme-gyárak szövetsége Zürich. 7378

Levélbélyeg-kereskedés
PRÜCKLER J. C.
 Budapest, IV., Régi posta-u. 5
 Alapított 1876. 7425
 Veszek! Eladok! Cserélek!

Dohányzók!
Cigaretták
papir nélkül!
MOPS
SUPERIORES
 Tollszipóka szivarkák szabadalm. szűrővel.

BAYONETAS
 Árjegyzéket díjtalanul küld 7349
EGGIMANN & HEDIGER, BIEL Schweiz.
 Vezérügynök Magyarországon részére:
 Weiss és Langer cég Budapest, VI. Szerecsen-utca 8.

„Megváltó“ gyógyszertára Puj, Erdély Hunyadmegye.
Ha szereti gyermekét,
használja a kitézőnek elismert
Kárpáti
egészségi gyermek-tápkávé.
 Kapható a legtöbb gyógyszertárban s minden na-
 gyobb kereskedésben.
1 doboz ára 18 krajczár.
 Budapesti főraktár: 7290
EGGER-féle gyógyszertára „Nadorhoz“.

Fesztársaság körkép palotájában
 Városliget 7368
Krisztus a keresztfán
és Jeruzsálem
 óriási körkép. Látható.
 reggel 9 órától este 4 óráig.
 Az esti órákban villanyvilágításnál.
 Belépő díj 50 kr.
 Gyermekjegy 30 krajczár.

2. SZÁM. 1898.

BUDAPEST, JANUÁR 9.

45. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 ft
 POLITIKAI ÚJDONSÁGOK együtt félre 6. •
 Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG { egész évre 8 ft
 félre 4. •
 Csupán a POLITIKAI ÚJDONSÁGOK { egész évre 5. •
 félre 2.50 •
 Külföldi előfizetésekre a postai
 meghatározott vitéldij is eszandó

A KIRÁLYI PALOTA ÚJ RÉSE.

A Mária Terézia korában épült budavári kirá-
 lyi palota már eredeti alakjában is pompás
 nagy épület volt, mely a várfalakkal és bást-
 tyákkal koszorúzott Várhegy déli fokán állva,
 uralkodik az alatta hömpölygő hatalmas Dunán
 és az ennek partjain elterülő főváros reneteg
 házcsoprtjait fölött s páratlan kilátást nyújt
 főleg kelet és délkelet felé az itt kezdődő nagy
 Alföld végtelen rónaságaira. Az idők haladtá-
 val és a szükségek változtával azonban egyre
 szűkebbnek bizonyult ez a régi szabású feje-
 delmi lakarra, hogy a magyar király és udvara
 magához illő mélyemmel, fényvel és pompá-
 val helyezkedhessenek el s egyszersmind körö-
 kénti fejedelmi vendégeit is méltóságával egye-

zöbben fogadhasa és szálláshozha el benne.
 Ezért mellőzhetetlenné lett a várpalota tetemes
 kibővítése. Ő Felsége tehát a magyar kormány-
 nyal egyetértőleg elrendelte, hogy az ő költségé-
 rére új épületekkel töltsék meg a régít.

A kibővítés terveit néhai Ybl Miklós jeles
 építőmesterünk készítette. Ő azonban időközben
 elhalván, a tervek megvalósítását Hauszmann
 Alajos műegyetemi építész-tanára bizták, ki a
 rá hárult feladatot minden várakozást kielégítő
 sikerrel teljesíti.

Az új építkezés a Krisztina- és Ráczváros
 felőli nyugati és déli oldalon indult meg ezélett
 hat évvel, 1891-ben. Először a várkertet szabá-
 lyozták s vették körül hatalmas kökerítéssel,
 melylyel a várba vezetett déli utat elzárták s a
 vár udvarán át való járás-kelést megszüntették;

e helyett azonban a Várhegy nyugati alján gyö-
 nyörű lejtős utat építettek, mely a régi Fehér-
 vári-kapu helyén gyöngye emelkedéssel kanyaro-
 dik föl a várba. Ez úttest fölé kezdték aztán
 építeni a Krisztinaváros felé néző s ma már
 tető alatt álló új nagyszerű palotát, mely a régi
 E alakú királyi palotát teljes négyszögű egé-
 szíti ki, de úgy, hogy a régi palotának úgy az
 északi, mint a déli szárnya az új palotával
 való egybekapcsolás után is szabadon szökel
 ki egy-egy részével.

A nagyszerű új palotát a Várhegynek a Krisz-
 tinaváros felőli meredek lejtőjére építették,
 tövig lebontván előbb azokat a tömör várfala-
 kat, melyek közeit eddig a királyi gyümölcsös
 és zöldséges kertek foglalták el. Régebben
 elgondolni is alig merte volna az ember, hogy

Háry Gyula 1897. december elején készített rajza

La Première Marque du Monde
GUERLAIN

Parfumeur. — Fabrique à Bécon-les-Bruyères (Seine). — Magasins : 15, Rue de la Paix, PARIS

“Eau de Cologne Hégémonienne”
 Délicieux parfum très apprécié
 pour la toilette du Corps.
 “Crème de Fraises”
 Cold-Cream Spécial
 Pour tonifier et adoucir la peau.
 “Jardin de mon Cœur”
 Extrait pour le Mouchoir
 Remarquable par sa distinction.
 “Savon Saponet”
 au Blanc de Balne.
 Absolument neutre pour la figure et les mains.

EMLEKEZÉS 1848-RA.

Gulácsy Mihály honvédfőhadnagy halálakor.*

Öreg bajtárs, berukkolád te is
Az égiek nagy táborába,
Evek során hová előttem is
Mentek sokan sorból kiválva.
Mi is megünk — nem is sokára már, —
Hű lelketek fenn a magasba vár.

Szebb, új világok milliárdjai
Forognak ott fenn tündöklőve,
Forgásukat — ki tudná mondani —
Hogy végeznek az égi körbe.
A hány csillag: megannyi új világ,
Isten kertjébe nyílt arany virág.

Ki tudja lent, mikor nyílt ott ki egy,
S hány lélek ül egy ily virágon.
Mert végtelen volt, s lesz az égi kegy,
Száll az le s föl fénylő sugáron.
Végtelenség ez égi kert neve,
Vigyáz reá jól Istenünk szeme.

Ott ültök már ti, hősök és nagyok,
A sok közül egyik világom...
Jó lelketek reánk alá ragyog,
S nézünk mi fel rátok vidámon,
De készülünk; jó lelketek hív is,
Parancs ha jó, berukkolunk mi is.

S ha majd együtt leszünk mindannyian,
Kik itt vívtunk véres csatákat,
S szálltunk halállal szembe nagy vígan,
Leverve bösz ellent, ha támadt, —
Sorokba állunk harci rendbe mind,
S áldón az úr ott fenn reánk tekint.

Szent jog, szabadság és testvériség
Volt jelszavul zászlónkra írva;
Fenn lobogtatá azt hősiség,
S bátran szálltunk alatta síkra;
Fénylett nevünk, s ragyogva fegyverünk
Népek között helyet csinált nekünk.

Hogy elbukánk, hallgatva szenvendék,
Romok között jártunk borongva.
Vesztünk sokat, de nem hitet, reményt,
Az megmaradt s szétszórta romokba
Új életet hozott. S ma szebb hazánk!
Derült égről száll nap sugára ránk!

Nem folyt el itt hiába annyi vér,
Szent földedet hazánk megöntve
Dúsabb mezőn fakadva újra kél,
Mi porladott alatt a röge,
Szabad hazában élünk, s önmagunk
Munkájától függ jó és rossz napunk.

Ott vagy Te már, hová mi is megünk
Egymás után az égi várba.
Megvillan ott még egyszer fegyverünk,
S emelt fővel szép sorba állva
Elzengjük azt a régi éneket,
Ajkunk mit itt oly sokszor zenghetett:
Míg a világ napja tart...
„Isten, áldd meg a magyart”. —

Dömény József.

* Gulácsy Mihály 1848—49-iki honvéd főhadnagy Nagy Sándor tábornoknak volt segédtestje, sok csatában részt vett és aztán sebekkel borítva élt B.-Gyulán nem rég bekövetkezett haláláig. — D. J.

Háry Gyula felvétele.

A KIRÁLYI KERT DÉLI VÉGE A KERTI HÁZNAK VIZMŰVÉ ALAKÍTOTT HÁTSÓ FALÁVAL.

erre a roppant egyenetlen hegyoldalra bástya-falaknál egyebet építeni lehessen; és ime most olyan diszpálota pompázik rajta, a melynek csak a homlokzata 130 ablakkal néz az átel-
leni Naphegyre s annak tetején át a hátrább álló Sas- és Svábhegy egész láncolatára.

A palota tisztán faragott kőből van rakva, még pedig úgy, hogy egymás fölé sorakozó három fő tagozata más-más finomságú és más-más színárnyalatú szürke kővekből áll, a mi igen kellemesen lepi meg a szemlélőt. A hegy lejtőjét kiegyenlítő bástyaszerű alapfalazat maga négy emeletnyi magasságú s az emeletes pincéznek egész szövevényét rejtí magában.

Az új palota déli aljában már a kertet szabályozó melléképítkezések is majdnem egészen be vannak fejezve. Teljesen készen van a Vár-hegy, illetőleg a várkert lábát szegélyező hatalmas kerítés, melynek déli végén egy kerti ház emelkedik úgy, hogy a Palota-útéra néző oldala oszlopos vízmedencének látszik. Ezen felül vannak lépcsőzetes sorban kisebb-nagyobb üveg-házak fiatal fenyűültetvényekkel körveve. Épen a palota déli tövében három lépcsőzetű kisebb kert van egymás fölött úgy, hogy a lépcsőzetek oldalait egy-egy tömör, de igen diszes falazat támogatja. Az egymás fölötti kerteket faragott kőkarzatú lépcsők kötik össze egymással. Az alsó lépcsőzet déli sarkán egy hatalmas bástya emelkedik, melynek szintén faragott körörm-zata kilátó helyül szolgál, hová a felső lépcső-zetről egy tágas nyílt folyosó vezet. Ez a nyílt folyosó egyszersmind tovább fut a téli kertbe.

Az új palota nemcsak hazánkban, hanem világszerte is ritkítja párját úgy nagyságával, mint művészi tökéletességével is. Hátha még bent is egészen készen lesz!

Az új palota maga is négyszög-épület, két tágas udvarral, melyeket egy folyosóul szolgáló középipület választ el egymástól. A palota belső homlokzata a régi palota belső homlokzatával áll szemközt s azzal együtt a régi, most már harmadik és fő udvart zárja közre, hová éjszak felől pompás új diszkaput át juthatni, melylyel szemközt, a déli oldalon egy másik, de kisebb diszkaput a királyi kert oszlopos terraszára vezet. Az új palotának a harmadik udvarra néző homlokzata, mely a régi katonasági kis épület helyén emelkedik, csak két emeletes, mivel az új épületnek a második emelete esik egy szintjébe a régi palota földszintjével. Épen ezért a Krisztinaváros felőli oldalnak is csak a második emelettől fölfelé nyúló része van nagyobb pompával kidolgozva. Remek itt különösen a palota középhasájában, melynek második emelete előtt öt pompás loggia, harmadik emelete előtt hat sötétszürke oszloppal ékített nagy nyílt erkély s e fölött az ötödik emelet előtt egészen nyílt hosszú erkély van az oszlopok fejeire helyezett hat szoboralakkal ékesítve, melyek a magyar szent korona alkotó részeit, nevezetesen Magyarországot és a vele végleg egyesült Erdélyt, Fiumét, Horvát- és Szlavonországot, meg Dalmáciát jelképezik.

A régi palotának a déli szárnyán is történt annyi átalakítás, hogy tetejének sarokkúpjait az új épület kúpjaiival egyenlő szabásúakká tették,

a falait az új épület faragott kőburkolatával egyező színű betonnal vonták be, s az első emelet elé oszlopokon álló pompás tágas erkélyt vontak, melynek középrészéből egy ugyancsak oszlopokon álló erkélyág nyúlik előre egy kis kupolás épületbe, a mely voltaképpen lépcsőház s a palota terraszra előtt szintén mostanában épített pompás télikertbe vezet le a királyné külön lakosztályából. Ebbe a lépcsőházba alant, az erkély oszlopsora közül is nyílik egy ajtó. A kényelmes, csöndes és rendkívül szép kilátású erkélyt már használta a királyné Ő Felsége legutóbbi itthon tartózkodásakor.

Az új palota déli aljában már a kertet szabályozó melléképítkezések is majdnem egészen be vannak fejezve. Teljesen készen van a Vár-hegy, illetőleg a várkert lábát szegélyező hatalmas kerítés, melynek déli végén egy kerti ház emelkedik úgy, hogy a Palota-útéra néző oldala oszlopos vízmedencének látszik. Ezen felül vannak lépcsőzetes sorban kisebb-nagyobb üveg-házak fiatal fenyűültetvényekkel körveve. Épen a palota déli tövében három lépcsőzetű kisebb kert van egymás fölött úgy, hogy a lépcsőzetek oldalait egy-egy tömör, de igen diszes falazat támogatja. Az egymás fölötti kerteket faragott kőkarzatú lépcsők kötik össze egymással. Az alsó lépcsőzet déli sarkán egy hatalmas bástya emelkedik, melynek szintén faragott körörm-zata kilátó helyül szolgál, hová a felső lépcső-zetről egy tágas nyílt folyosó vezet. Ez a nyílt folyosó egyszersmind tovább fut a téli kertbe.

Az új palota nemcsak hazánkban, hanem világszerte is ritkítja párját úgy nagyságával, mint művészi tökéletességével is. Hátha még bent is egészen készen lesz!

Háry Gyula felvétele.

AZ ÚJ KIRÁLYI PALOTA AZ ATTILA-UTCA FELŐL.

FÖLJEGYZÉSEK
A MAGYAR SZABADSÁGHARCZBÓL.*

Egy tábornoki honvédtisztől.

II.

Hadi titok.

1849 január elején a bácskai és bánati szerb zendülők ellen működő magyar hadiesapatok nagy titokban Szeged felé rendeltetvén, ennek a híre a magyar nép közé kiszivárgott, s nagy rémületet okozott, mert úgy vélekedtek, hogy szülőföldet, házat, minden vagyonot ott kell hagyni martalékal az elvadult ellenségnek, melyről már tudva volt, hogy portyázó, rabló csapatjaik a szegény utasokat, a szállásaikra (tanyáikra) igyekező magyar vagy német parasztokat vagy vándorlegényeket kíméletlenül megnyomorították, elpusztították.

Ó-Becsén ekkor, mint dandárnok, *Leutkey* tábornok volt a parancsnok, s atyám, mint a népek megbízottja, de mint a koronai kincstár főtestje is, január 7-én jelentkezett a tábornoknál, bizonyos ohajtva tudni a szállongó hírek felől. A tábornok megnyugtatta és biztosította, hogy ha el kell vonulni a sereggel, arról ideje korán értesítést ad, mire a nép úgy a hogy megnyugodott. Másnap hajnalban azonban trombitaszó, dobpergés és lövöldözés adtak hírül a népek, hogy a honvéd-dandár egy óra múlva megkezdte visszavonulását, s a nagy rémület közepette mindenki csak arra gondolt, hogy övéit, gyermekeit s a legszükségesebb holmiját miképpen menthetné meg a kegyetlen ellenség elől. A ki csak tehette, el is menekült, s csak az maradt a városban, ki betegsége, vénsége, vagy szegénysége miatt nem mozdulhatott, és ezek közül a magyar sereg elvonulása után Földvár-ról haladék nélkül megérkezett szerb lázadók sokakat el is pusztítottak.

Végtelen nagy nyomort okozott a hadi mozdulatok titokban tartása, de másként cselekedni nem lehetett, különben a szerb sáncokban rögtön értesültek volna a magyar sereg mozdulatáról, s azt üldözés nélkül — a mint tényleg történt — alig engedték volna fölfelé vonulni; pedig az országnak legfőbb érdeke akkor az volt, hogy Windischgrätz herceg ellen minél számottevőbb harcra képes csapatokat állíthasson fel a Közép-Tisza vidékén.

III.

Anyai jóslat.

A bácskai szerb zendülés boldog családi életünket egészen felbomlasztotta és később, mikor Ő-Becse a lángok martaléka lett, jó szülőink keservesen szerzett összes ingó vagyona is tönkre ment. Láttam, érezte bekövetkező pusztulásunkat anyánk, de megőszolta azt neki *Csuha* alezredest a Don-Miguelától (később honvéd-tábornok), ki a lázongók fékmentására Péterváradról érkezett zászlóalj parancsnoka volt s nálunk lakott.

Két idősb fivérem már a csapatok szervezésének első idejében honvéd lett, a harmadik beteg Egerben tartózkodott nővérünkénél, a legifjabb negyedik Erdélyben tüzerkedett, én magam pedig akkor léptem a 6-ik zászlóaljba, mikor szüleimmel együtt a bácskai sereggel, s

* Az 1848/49-iki szabadságharc felszázados évfolyamjának alkalmával bizonyára fokozott mértékben fog e dicső napok emléke feljűlni. A „Vasárnapi Ujság” egész sor eddig kiadatlan visszemlékezést és eredeti képet fog 1898. évi folyamában közölni, többek közt egy igen előkelő állású szemtanú tollából, a ki több, általa természet után rajzolt képet is szíves volt átadni, melyeket a közlemények során szintén bemutatunk. Ez érdekes följegyzések 2-ik közleményét itt adjuk.

Szerk.

Orbán Mihály tizedes a Ferdinánd-huszároknál.

a menekülők nagy tömegével, sok viszontagság után Szegeden hűzódunk meg. De innen nem sokára Hódmező-Vásárhelyen át Cibakháza és Szolnok felé vonult a sereg. Hódmező-Vásárhelyen történt, hogy szülőink, kik egy békés-megyei rokonukhoz igyekeztek, egy asztalos-műhelyben nyertek éjjeli szállást, a mely tömve volt kész és készülöben levő koporsókkal, s másnap hajnalban, a sereg elindulása előtt vetünk búcsút egymástól, a mikor édes anyánk, a félelmes éjjeli szállásra gondolva, azt jósolta, hogy többé nem fogja látni egyik fiát sem, és zokogásban tört ki, míg atyánk komolyan az előttünk álló kötelesség hű teljesítésére buzdított bennünket.

A folytonos izgalmak, nélkülözések, az orosz-osztrák hadsereg elől Szegedről való újabb menekülés fáradalmai, s fiainak sorsa fölötti aggodalmak, a kiktől a készülő katasztrófát megelőzőtt zűrzavaros időben semmi hirt nem vett, annyira kimerítették anyánk testi és lelki erejét, hogy útiuk közben Gyulán 1849 aug. 8-án utólte a halál. Mi Aradon épen akkor vetjük hírét a csapásnak, mikor Világos felé indulandók voltunk, s már körülbelül tudtuk, hogy nemzeti dicsőségünk is temetkezésre készül. Édes anyánk jóslata tehát valóban beteljesedett.

IV.

Vén huszár.

A „Ferdinánd-huszárok” altisztjei közül már a bácskai hadjárat alatt kivált, átalános bámulat tárgya volt egy es. kir. káplár, névszerint *Orbán Mihály*. Magas, vállas, nagy fekete bajszú, okos ábrázatú, hatalmas hangú szép férfiú volt; mindenkire valódi hős benyomását tette. A mint szakaszt gyakorolta, a huszáros fogásokra oktatta, a nép oly félisten-félének nézte, kitől egymagától megfut az ellenség. Beöthy Ödön bácskai kormánybiztos az ő-becsei gyepen Orbán a Szent-Tamás, Túrta és Földvár előtt tanusított vitézségeért buzditó beszéd kíséretében sajátkezűleg meguntalmazván, Orbán talpraesetten válaszolt: „mind halálig védeni fogom szerelt hazám”, mire az egész tábor s a jelenetet megbámuló nép lelkesedésben tört ki.

Ugyanez a vitéz huszár később saját alezredest, Pukyt, a szolnoki csatában az ellenséges lovasság körmei közül nehányad magával nagy bravúrral kimentette. A csata már javunkra volt eldöntve, s a szolnoki Karger-féle dandár részint elfogatott, részint a Zaggyába szorítottatott, ekkor jött segítségükre Czeglédre az Ottingen tábornok vezérlete alatt álló es. kir. lovasdandár; lelkes huszáraink azonban, támogatva lengyel dicsőidásaink kis csapatát átlal, s a vasúti töltésről oldalt bömbölő lovasütegünkől, azt az osztrák dandárt is dicsőségesen visszariasztot-

ták. Itt történt, hogy *Puky* alezredest egy vértés törzstiszt katonásan üdvözölve, magához szólította, a ki jóhiszeműleg, valószínűleg régi ismerőst vélvén a törzstiszten, közeledett is felé, de bizony hitszegően rátámadtak, összevisszaszúrták, lötték, újait levágták, úgy hogy hét vérző sebbel hanyatlott le lováról. Látni ezt Orbán — most már őrmester — egy csapat feltűzött huszárral oroszlátként a vértés-osztálynak rontott s Pukyt, habár félholtan is, nemcsak kiszabadította kezeikből, de még a vértés-törzstisztre iramodván, ezt egy hatalmas vágással úgy nyakon subintotta, hogy feje csaknem levált a nyaka csigolyájáról; meg is halt rövid idő alatt a szolnoki városháza udvarán, a hová a sebesülteket beszállították. *Puky* alezredest hosszabb gyógykezelés után a tavaszi hadjáratban ismét kiváló részt vett.

A szolnoki csata után megismertem a vén huszárt, a mint a vértől piros-barnára feekendett bekecsben egy civíllforma ellenséget kísért büszkén s kivont véres karddal vágatott a városháza felé. A civíllforma ember alázatos hangon kért engem és társaimat német nyelven, hogy szabadítsuk meg, hiszen nem kém ő, hanem tábori pap.

És a vitéz derék *Orbán* Mihály a kapott felvilágosítás után csakugyan átengedte nekünk a reszkető pártot, s csak annyit mondott: „*hát mé nem mondta az istenadta, hogy mi járatba van!*”.

Nem tudtam meg, mi történt Orbánnal később, megérte-e a fegyverletételt? vagy a dicső halálában részesült?

(Folytatása következik.)

A MAGYAR KIR. KÖZPONTI STATISZTIKAI
HIVATAL ÚJ OTTHONA.

A kereskedelemügyi miniszter, b. *Dániel* Ernő múlt évi decz. 18-án diszes közönség jelenlétében ünnepélyesen avatta föl a magyar kir. központi statisztikai hivatal új otthonát. Az ünnepélyen nemcsak a hivatal egész tisztikara vett részt, hanem megjelent *Daranyi* és *Perczel* miniszter, a törvényhozás számos tagja, a székes főváros főpolgármestere és polgármestere, a második kerületi előjáróság, a képviselő testület számos előkelő tagja s több más notabilitás is.

A palotaszerű épület a budai Rózsahegy lejtőjén már messziről meglepi a szemlélőt nagy arányaiival s homlokzatának nemes méltóságával. A Margit-körút élénk forgalmú vonalától oldalt, jóval magasabban fekszik, nyugodt munkálkodásra igen alkalmas csöndes vidéken. Éjszaki és nyugati oldalán tágas szabad tér, melyet a székes főváros parkká alakít. A parkhoz kényelmes villákat övező kertek csatlakoznak, hol a vagyonszerző munka emberei pihenik az üzleti és közélet fáradalmait. Tudományos intézet számára alig lehetne ennél alkalmasabb helyet találni.

A statisztikai hivatal, bár a közigazgatásnak lényeges szerve, voltaképpen mégis tudományos intézet. Közvetlenül szolgálja ugyan az állam és társadalom gyakorlati céljait, de ezt az által teszi, hogy szigorú tudományos módszerrel, pártatlanul kutatója az állami, társadalmi és gazdasági életben nyilatkozó törvényszerűségeket s a deklarációs érzékenységgel mutatja a követett irány helyes vagy helytelen voltát.

A statisztika aránylag fiatal tudomány, de rohamosan emelkedik tekintélyben s ma már az államférfi, közigazda és sociológ kezében nélkülözhetetlen segédeszköz. Hazánkban is szinte meglepő a hivatalos statisztika fejlődése. 1867-ben, mint a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszterium egyik szerény ügyosztálya, alig néhány tagból álló személyzettel kezdte meg működését, s ma már mint önálló hivatal, saját diszes palotájában százezrek meghaladó belső személyzettel, időnként pedig százakra menő külső segédmunkásokkal dolgozza fel azt az óriási ósanyagot, mely a statisztikai ügyek erős

A MAGYAR KIRÁLYI KÖZPONTI STATISZTIKAI HIVATAL ÚJ ÉPÜLETE A MARGIT-KÖRÚTRÓL NÉZVE.

Erdélyi fényképe után.

központosításánál fogva közvetlenül, legtöbb-ször egyéni lapokon folyik be a hivatalhoz.

Kétségtelenül korunk egész iránya nagy mértékben kedvez a statisztika fejlődésének. Minél szövevényesebb válik a társadalmi és közgazdasági élet, s minél több feladat hárul az államhatalomra, annál nagyobb értéke van annak a szövevényeknek, mely bevilágít a szövevények minden rejtekébe. Hazánkban, a mint a kereskedelemügyi miniszter szépen kiemelte ez új palotát felavató beszédében, még fokozottabb feladatok fűződnek a statisztikához. Közjogi helyzetünk sajátossága — egyrészt a társorszá-gokkal, másrészt Ausztriával szemben — gazdasági és nemzetiségi viszonyaink kényes alakulata, részletes, pontos, megbízható, mondhatni a természettudós finom mérő-eszközeivel dolgozó statisztikát kíván.

De mint minden emberi intézmény, úgy a statisztika virágzása is első sorban az egyének-től függ. A magyar hivatalos statisztikának nagy szerencséje, hogy vezetőiben mindenkor megvolt a teljes rátermettség. 1867-ben *Gorove* miniszter *Keleti* Károlyt hívta meg a hivatalos statisztika élére, ki nagy munkásságával, buzgalomával s az első magyar népszámlálás körül elért sikerével csakhamar kivívta, hogy az egyszerű ügyosztályból önálló hivatal lett, külön szabállyal, melyet Ő Felsége 1871. április 18-án látott el legfelsőbb jóváhagyásával.

Több mint két évtizedig működött a már ön-álló statisztikai hivatal, első igazgatójának, *Keleti* Károlynak vezetése alatt. Sokáig nagyon nehéz viszonyok közt. Küzdeni kellett egyrészt az adatszolgáltató hatóságok és közönség közönyével és statisztikai érzékének teljes hi-

nyával, másrészt az anyagi eszközök elégtelenségével.

De így sem folyt le eredménytelenül e két évtized; különösen emlékeztet az 1874. évi XXV. törvényre, mely megadta a sanctiót a szükséges statisztikai adatok behajtásához; emlékeztet az 1880. évi népszámlálásnak az egyéni laprendszer alapján történt végrehajtása s az új árforgalmi statisztika megalkotása, melynek azonban teljes kifejtése már a következő korszaknak jutott osztályrészül.

Keleti még benn a hazában megvetette alapját a modern hivatalos statisztikának, élénk összeköttetést tartott fenn a statisztikai tudomány külföldi jeleivel; a kongresszusokon, nemzetközi összejöveteleken becsülést szerzett a magyar névnek.

A szaktudomány az 1892. év tavaszán *Keleti*

A VÁROSLIGETI JÉGPÁLYÁRÓL. — A KORCSOLYÁZÓ-EGYLET CSARNOKA A NAGY TÓ PARTJÁN.

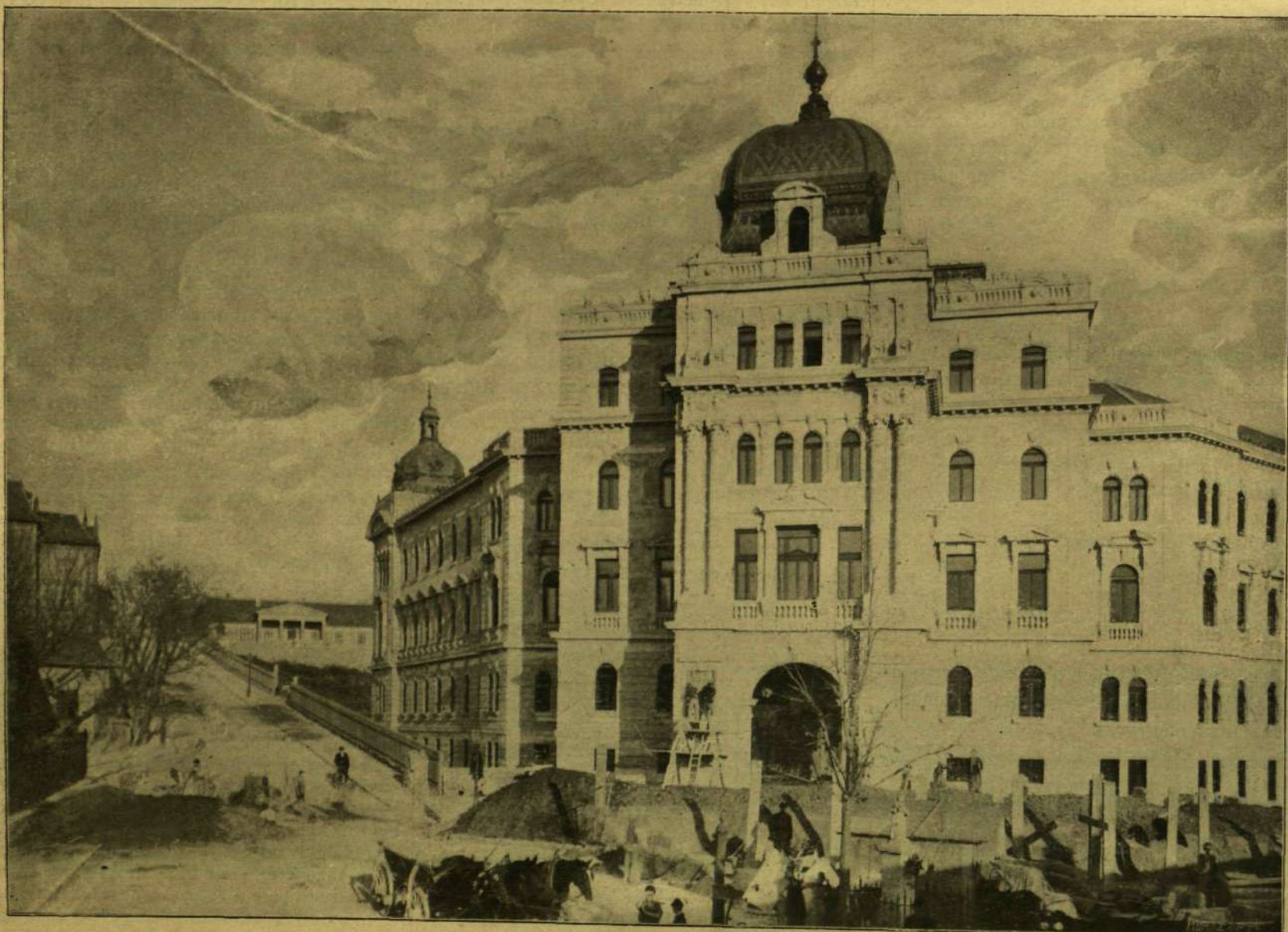
Neogrady Antal festménye.

Károlynak már elhunytát gyászolta. A hivatal vezetésében beállt változás azonban a magyar hivatalos statisztika fejlődésében nem jelent hanyatlást, ellenkezőleg, egy újabb virágzás korszakát nyitotta meg. A hivatal igazgatójává addigi aligazgatója, dr. *Jekelfalussy* József nevezetett ki, aki már *Keleti* oldala mellett is tevékeny részt vett minden nagyobb munkában és alkotásban. Most szabad tere nyilván tetterejének s ritka adminisztratív tehetségének, alatta a hivatal

csakhamar oly munkásságot fejtett ki, mely nemcsak benn a hazában gyorsan magasra emelte a hivatal tekintélyét, hanem meglepetést keltett a külföldön is. A hivatal kiadványai átalakultak. A laza, terjengős füzetes évkönyvet egy egységes, tömör, tartalmas *Évkönyv* váltotta fel, mely minden létező statisztikai adatot felhasználva, összes közállapotaink képét bemutatja. A *hivatalos közlemények*nek pedig egy új hatalmas sorozata indult meg, melyben me-

sés adattömeg, minden kis helynek szigorú felhasználásával, de mégis világosan s tudományosan feldolgozva jut a közönség kezébe. E sorozatot az 1890. évi népszámlálás kötetei nyitották meg, köztük a hivatal igazgatójának közvetlen kezdeményezésére egy oly foglalkozási statisztika, mely valóban úttörőnek mondható.

A statisztikai hivatal kiadványai egyszerre kaposákká lettek; régen az ingyen-példányokon kívül raktáron temette őket a por, az új sorozat-

Erdélyinek december közepén felvett fényképe után.

A MAGYAR KIRÁLYI KÖZPONTI STATISZTIKAI HIVATAL ÚJ ÉPÜLETÉNEK HOMLOKZATA.

A VÁROSLIGETI JÉGPÁLYÁRÓL. — KORCSOLYÁZÓK A TÖRTÉNETI KIÁLLÍTÁS ÉPÜLETEI ELŐTT.

Nadler Róbert festménye.

lárta rúgtak. Végre is beleegyezését adta a következő művelethez. A fedelet és a felső emeletet fa- és téglaszlopokkal megtámasztották, a bedőléssel fenyegető falat teljesen eltávolították, azután alapjától kezdve a 16-ik emeletig újra építették.

Valóságos «házműtétel» ezek; nem kisebb merészséggel és biztonsággal hajtva végre, mint a melyet az orvos kése eszközöl a beteg emberi szervezetben. Amerika példáját egyébiránt utóbbi években már Európa is mind nagyobb arányokban utánozza. Négy évvel ezelőtt Páris mellett egy 50 méter hosszú, 30 méter széles, 150,000 kiló súlyú épületet csúszttattak 53 méternyire; a párisi Saint-Lazare pályaudvaron egy egész órházat, a Seine-Velodromban egy házat, föld-

sokan hitetlenül rázzák rá a fejüket. Mert hiszen a mechanika törvényei egész egyszerűnek mutatják a kérdést, minden csak az erőszámítás lehetőségétől függ. Az amerikai csavarok segítségével, melyeket a Dréher-palotánál is alkalmazni szándékoznak, egyetlen ember könnyen félretolhat száz tonna súlyt s ép oly könnyen emelhet 60 tonnát. Csak az épület kiszámítható súlyával kell ezt a számot megsokszorozni, hogy megkapjuk a szükséges ember- és géperő számát. Igaz, hogy a Dréher-palotánál a nehézséget az is fokozza, hogy az új fundamentum is nagyrészt a mainak helyén fog állani. Ez azonban legfeljebb csak késleltetheti, de nem teszi lehetetlenné a munkát.

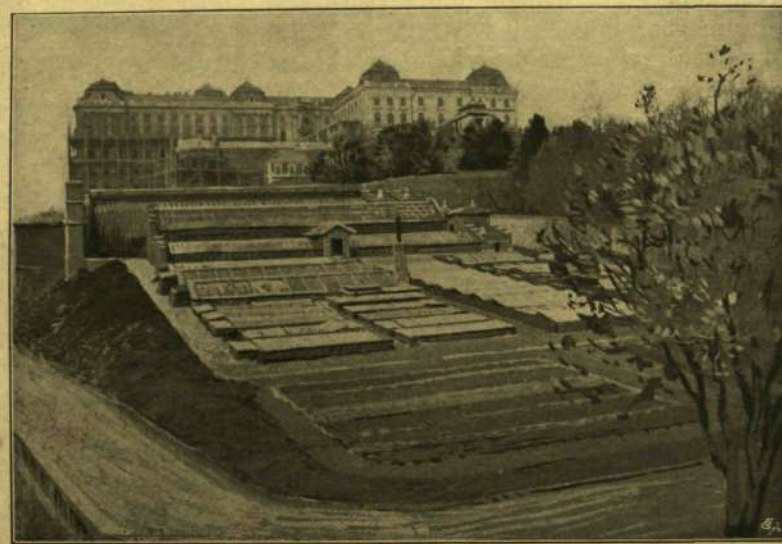
* Az alagútak száma a földön jelenleg 1142 összesen 800 kilométer hosszúságban. Ebből körülbelül 1000 vasúti cölökre szolgál, 100-nál több csatornára.

* A legnagyobb gombostűgyár jelenleg Birminghamban van, hol minden munkanapon 37 millió darab gombostűt készítenek, míg a többi hasonló gyárakban a napi termelés összesen csak 19 millió. Valóban azt lehetné az ember, hogy a birminghami gyár termelése egy magában elegendő volna a közszükséglet kielégítésére.

* A hőmérséklet rendszeren alacsonyabb a föld felületén, mint a magasban, a különbség néha 5–6 foknyi. A meteorológusok azért közös megegyezés alapján oly helyeken állítják fel a hőmérőket, melyek a falaktól lehetőleg távol szabadban vannak, de csak 1–2 méter magasságban a föld felszínétől.

AZ ÚJ PALOTA A LÓGODY-UTCÁBÓL NÉZVE.

AZ ÚJ PALOTA ÉS AZ ÜVEGHÁZAK DÉL FELŐL.

AZ ÚJ PALOTA A NAP- ÉS GELLÉRTHEGY-UTCA KÖZÖTTI HÁGÓRÓL.

YBL MIKLÓS SZOBRA A VÁRKERT ALATTI DUNAPARTON.

A BUDAI KIRÁLYI PALOTA ÉPÍTÉSE. — Háy Gyula félvétele.

EGYVELEG.

* Színváltozás alvás alatt. Barill amerikai természettudós azt az érdekes észleletet tette, hogy némely halnak színe más nappal és más alvásuk alatt. Legtöbb esetben a szín sötétebb lesz, de vannak kivételek is. A monocanthus nevű hal rendszeren barna és sötétolajzöld színű, midőn alszik, halvány szürke, és csaknem fehér, míg farka és uszonyai csaknem feketék. Az aranypisztráng nappal világos ezüstös szivárvány színű, éjjel alvás közben sötét bronz színű hat fekete keresztzalaggal. Az észleleteket e célra gondosan kiválasztott akváriumokban éjjel 12–2 óra között tette, de jellemző, hogy egy pillanat alatt fölébredtén a halakat, azok rendes színben mutatkoznak be.

* A nagyvárosok Európában mind újabb keletiek. 1600-ban még egyiknek sem volt 100.000 lakosa s 1700-ban csak 14 volt népesebb, köztük London és Páris, melyekben már akkor egyenként több volt félmillió emberrel. Jelenleg már öt milliós város van s a százazresek száma mintegy másfélszáz.

* Pénztekercsképződésnek nevezik az anatómiában a vér piros testecskéinek pénztekercs alakú helyzetét. Nem rég egy bécsi orvos a Rothschild család egyik tagjának véré vizsgálgatva meg, különös hajlamot talált nála ily képződésre. A báró egyenesen tréfának gondolta, hogy ismert családi foglalkozásuk már véreben is nyomot hagyta, míg meggyőzték róla, hogy ez a tudományos észlelet eredménye s hogy az nemcsak bankároknál fordul elő.

* A hamisított safrányt igen könnyen meg lehet ismerni arról, hogy a vízben nem süllyed le s nem válik külön belőle a festő anyag, a mi a mesterséges safránynál mindig megtörténik.

* A fűzfafonás nagyon régi foglalkozás. Mintegy 400 évvel időszámításunk előtt már egy Teophrastus nevű görög ajánlotta Lesbos sziget lakóinak, hogy fűzfából kosarat fonjanak s a szarabkából paizsot készítsenek. Kétszáz évvel később írják Cato és Columella, hogy a fűzfafonás egész vidékeken elterjedt. Mindamellett Közép-Európában csak a múlt század második felében kezdték a fűzfát nagyobb mértékben felhasználni.

színtel, első emelettel és padlásszobákkal voltak így félre, a nélkül, hogy egyetlen ablaktáblában kár esett volna. És legújában tizenhárom ember három csavar segítségével egy párisi iskola-épületet helyezték át 15 méternyire, miután a házat 140 tőlgahengerre s négy gerendaszínre állították.

Meglepő átalakítást hajtottak végre Brüsszel mellett is egy több emeletes házban, mely egyik oldalán a földbe süppedt. Az építész az egész ház körül egy vas ketrecet emeltetett, a melyhez az épületet szilárdan hozzá kapcsolták. Azután alulról erős csavarok segítségével a ketrecet a házzal együtt kiemelték s a munka folyama közben a fundamentumot kicserélték. Arról pedig már az újságok is hírt adtak, hogy éppen most Aschaffenburgban, Svájcban tesznek kísérletet egy pályaudvar eltolásával.

Mindebben pedig nem az a legnagyobb csoda, hogy megtörténtek, hanem hogy még most is

SPAUN BÁRÓ, TENGHERÉSZETI FŐPARANCSNOK.

A haditengerészet fontossága ma már minden kérdésen felül áll. Monarchiánk nagyhatalmi állásának és tekintélyének egyik elsőrendű tényezője az.

Ezt tudva nem lehet közönyös reánk nézve, hogy midőn Sterneck váratlan halálával a kellehetetlen sors megfosztotta haditengerészetünket azon erős kéztől, mely azt az utóbbi 14 év folyamán vezette, ki lesz az, a kit királyunk annak élére állít, hogy az elődje által megkezdett művet szilárd kézzel és helyes irányban tovább fejlessze.

A király erre a fényes és nagy fontosságú állásra, mint tudjuk, Spaun bárót, Sterneck tengerenagy régi fegyvertársát és benső bizalmasát nevezte ki, mint a kinek személyisége és immár 47 évre terjedő tengerész-pályája elég kezességet nyújt, hogy ő nagy elődjének méltó utódja fog lenni.

Az újonnan kinevezett tengerészeti főparancsnok életéről a következő adatokat jegyezhetjük föl.

Spaun báró 1850-ben lépett be a tengerészeti szolgálatba hadapródi minőségben. 1853-ban fregáta-zászlós-nak, 1859-ben pedig fregáta-hadnagynak lépett elő és mint az «Arthemisia» goeletta másodparancsnoka, 1859-ben részt vett a Franciaország és Szardínia elleni hadjáratban, melynek befejezésével sorhajóhadnaggyá nevezetett ki. 1864-ben a Dánia elleni hadjáratban másodparancsnoka volt a «Don Juan d'Austria» páncélos fregátának. 1866-ban a háború kitörése előtt Spaun Tegetthoff tengerenagy vezéri hajójára, a «Ferdinand Max»-ra, ezen a «Rè d'Italia» elsüllyesztésével oly hírnevet szerzett páncélosra nevezetett ki másodparancsnoknak. E hajón részt vett június 20-án az Ancona elleni demonstrációban és július 20-án a lissai tengeri csatában, s ekkor tanúsított bátor viselkedéseért ő felségétől a vaskoronarendnek hadi ékítményes III. osztályát nyerte.

A legkülönbözőbb alkalmazásokban mindig fényesen bevállalván, előhatalmása ezentúl igen gyors volt. 1869-ben korvetkapitány 1871-ben már fregátakapitány és két évre reá tengerészeti attaché lett a londoni osztrák-magyar követségnél. 1879-től 1883-ig

Károly István főherceg mellé osztott be szolgálatát, mely minőségében elkísérte a főherceget a «Saída» korvétán az Egyesült-Államokba és Dél-Amerikába tett útazásán.

1884-ben, mint már sorhajókapitány, a «Tegetthoff» páncélos, a következő évben pedig a «Miramare» parancsnokságával bízott meg, mely hajón Rudolf trónörökös és fenséges neje tették keleti utazásukat. 1885-ben a Földközi-tengeren működő hajóosztály parancsnokává nevezetett ki, részt vett a görög partok körülzárolásában, mely alkalommal, mint köz tudomású, éppen az osztrák magyar hajóosztály tünt ki a többiek közül feladatának megoldásában. 1886-ban ellentengernaggyá s a műszaki tanács elnökévé nevezetett ki. Ezen igen tág hatáskörű állásban bő alkalma nyílt gazdag ismereteit a haditengerészet minden ágára kiterjedőleg érvényesíteni.

A következő években — a műszaki bizottságban való elnöki teendő megszakításával — több ízben ő bízott meg a hajóhad nyári gyakor-

latainak vezetésével. Ezen szolgálataiért ő felsége a Lipót-rend lovagkeresztjével tüntette ki.

1889-ben külügyi hivatalunk megbízásából Spaun báró képviselte monarchiánkat a Washingtonban összeült nemzetközi tengerészeti kongresszuson, melyet a tengeren való nemzetközi útjog szabályozása tárgyában híttak össze.

A Kolumbus emlékére Génában tartott négy-százados évfordulati ünnepélyekre Spaun báró vezérlete alatt jelent meg az ez alkalomra kiküldött osztrák-magyar hajóosztály. Kényes feladat volt ez, mert a lissai csata óta ott találkozott először újabban egy osztrák-magyar hajócsapat az olaszok hajóhadával, még pedig éppen akkor kissé feszültebb lett viszonyok közt. De Spaun nemes modora, ritka tapintata és finom előzékenysége oly annyira meghódította az olaszokat, hogy a genuai öbölben horgonyzó összes többi flották között csakhamar a mi hajó-osztá-

BÁRÓ SPAUN TENGHERÉSZETI FŐPARANCSNOK.

lyunk lett a legnépszerűbb. Umberto olasz király is a látogatásával tüntette ki Spaun bárót vezéri hajóján.

Történet pedig ez azért, hogy egy kirándulókál megtelt hajó a kikötő torkolatánál hirtelen támadt förtөгet miatt felborult. A közelében horgonyzó francia és angol hajók télenül néztek a háborgó tenger hullámai közt vergődőket. Sokkal távolabb horgonyzott az osztrák-magyar hajócsapat. A szerencsétlenség láttára azonban Spaun azonnal segítségül küldött több hadicsónakot tiszték vezetése alatt és ezek a már-már elmerülőket megmentették s hajóink fedélzetére vitték, hol kellő ápolásban részesültek. E humanus tett folytán tengerészeink népszerűsége a tetőpontra hágott s alig tudtak eleget tenni a minden oldalról hozzájuk özönlő meghívásoknak.

Viktória királynő 60 éves jubileumára ismét Spaun báró küldetett ki monarchiánk képviselőjeül Spitheadbe.

Majd midőn Eberan admirális az elmúlt szept-

tember hóban, 50 évi szolgálat után nyugalomba vonult, az ekkép megürrült főparancsnoki helyettesi állomásra, Sterneck admirális elhunytával pedig a tengerészeti főparancsnoki állásra nevezetett ki, s most egész tengerészetünk nagy reményekkel tekint új, méltán népszerű vezérére.

Nekünk magyaroknak külön okunk is van Spaun bárót magas állásában bizalommal üdvözölni, mint olyant, a ki nem egy tanújelét adta, hogy nemzetünknek őszinte barátja.

Reményi Antal.

A VÁROSLIGETI JÉGRŐL.

Mintha minden bál szép hölgyei kiköltöztek volna a nagy jégpályára, a fiatal mamáktól a legfiatalabb leányig, olyan derűs, olyan mosolygós a képe annak a hangos kis leánynak azóta, hogy az idei korai tél már december elején befagyasztotta a városligeti nagy tavát. Tele az egész pálya kipirult arccal, mosolygó képpel eladó és még nem eladó leánykák, jókedvű mamákkal, korecsolyázó fiatal asszonyokkal, kik vígan czikázanak a csillogó jégtükrön.

Talán ez az egyedüli hely a fővárosban, hol a demokráciát leginkább megvalósulva látjuk. Nem kérdezik itt egymás címét, vegyes képeznek kört a legkülönbözőbb osztályok és udvariás engedékenységgel nyit tér egyik a másiknak. Csak a kár, hogy nagyon olvadékony alapon áll itt is a mi demokráziánk. Megcsillan egy tavaszi napsugár, és lábaink alatt szétfoly az egész talaj.

A mi szép fekvésű városligeti nagy jégpályánkat különben némesak a korecsolyázók látogatják, hanem azok az egyleti tagok is, a kik nem korecsolyáznak. Férfiak, de különösen nők ülnek ott a melegező nagy terem ablakai előtt, s élvezettel szemlélnek a korecsolyázók vidám seregét, majd beszélgetésbe elegyednek, s végül megállapodnak abban, hogy mégis csak okosabb a fűtött, meleg pavillontól nézni a korecsolyázás sportjának örömeit, mint futkosni a jégen.

Ezen vidám és kedélyes jégi életből mutatunk most be pár képet, azon festmények nyomán, melyek a budapesti korecsolyázó egyesület birtokában vannak s a városligeti jégpálya középső nagy üvegtermének falait díszítik. Az első kép az ezredévi kiállítás ma is fennálló vajda-hunyadi vára előtt egy vasárnap délutáni korecsolyázást mutat be, Nadler jeles festőművésztől. A második kép, mely egy másik jeles festőművésztől.

Neogrady Antal műve, az új korecsolya-palota külsejét mutatja be a déli órákban, a midőn leginkább a kezdő korecsolyázók használják a jégpályát, a kik között nagy számmal van képviselve a főrangú fiatalok.

Érdekesnek találjuk ez alkalommal fölemlíteni, hogy a budapesti korecsolyázó-egylet 1869-ben alakult meg és pedig száz taggal, míg ma már nyolcezer tagot számlál. Csak nem régebben kétszáz ezer forintnál nagyobb összeget fektetett a jégcsarnokba, mely pompás berendezésével a fővárosnak egyik látványossága. Az egyesület évi bevétele közel százezer forint, s e tekintetben Magyarországon csak egy sportegylet áll fölötte, a magyar lovar-egylet.

A fővárosi jég sport nagyművé föllendülése főleg a budapesti korecsolyázó-egylet választmánya fáradságtalan tevékenységének köszönhető, melynek élén már több év óta dr. Busbach Péter volt országgyűlési képviselő, s mint igazgató Zsigmond Gyula műszaki tanácsos nagy buzgalommal működik. A budapesti korecsolyázó-egylet jégpályája úgy nagy kiterjedése, mint célzerű berendezése tekintetében az egész világon ritkítja párját.

Markó Miklós.

Norvég esküvő a Hardangerfjordban.

Az «Istenek sírhalmái».

AZ ÉJFÉLI NAP ORSZÁGÁBÓL. — Pekár Gyula «Delen és Éjszakán» című új könyvéből.

kor ráhagyta a késő időkre a maga intézményeiből a pecsétek, címerek jegyét, úgy hogy ezeket régi okiratokon, épületeken mindenütt megtaláljuk. Akármennyire demokrata is az új idő — kérdés azonban, csakugyan az-e? — ezekkel a történelmi tényekkel számolni kell, a ki a közép-kor civilizációjáról képet akar nyerni. A történetírás segéd-tudománya, a heraldika mind bővebben is foglalkozik ezzel. Magyarországon, hol a nemesség alkotta 1848-ig az ország intéző tényezőit, a heraldika szintén fontos, s Bárczay Oskárnak a magyar heraldikai emlékekre támaszkodó kézikönyve a történet és a genealogia oly kiegészítő része, mely sokban oktat és sokban hiányt pótol. A kellő részletességgel szól a címerek jelentőségéről, azok szervezetéről, felosztásáról, alakjáról, jelvényeiről, díszítéséről; továbbá a zászlókról, a rendekről, rendjelekről, a nemességről, a családi nevekről, predikátumokról, a pecsétekről, a heraldika kutforrásairól. Mindezekben kivált hazai heraldikánk lebegett előtte. A mi fontosabb és feltűnőbb, azokhoz rajzokat is kapunk. A könyvhöz heraldikai szótár csatálkozik, mely betűrendben állítja egybe a heraldikában előforduló kifejezéseket, rokonsági fogalmakat. A munka bece, hogy a magyar heraldikát tünteti föl s ehhez fölhasználta a rendelkezésre álló forrásokat egész sorra. Ára 6 forint.

A **«Tanulók Lapja»** című középiskolai ifjúsági hetilap V. évfolyamának első száma változatos és élénk tartalommal jelent meg.

A szerkesztő beközönteje után Verne «A Cynthia hajótöröttje» című regénye következik, ezután: «O-római életképek» Kárpáti Kelemen szombathelyi főgimn. tanártól; Gellért püspökről Solymosy Sándor írt történelmi elbeszélést. Egyik közlemény élénk vitát tartalmaz a Toldi György Laczi seregében. A következő cikk arról világosítja föl az ifjakat, hogy mikép készülnek az illusztrált lapok képei. A számot irodalom, vegyes és az iskola világából való hírek után a fejtőróvat rekeszti be. Egyéb illusztrációk mellett megemlítené benne R. Hirsch Nelli «Pókainé» rajza és Verne Gyula arcképe. A «Tanulók Lapja» minden vasárnap jelenik meg dr. Rupp Kornél felkészítésében, ára egy évre 4 ft 80 kr. Az előfizetések a kiadó Franklin-Társulathoz (Budapest, Egyetem-utca 4.) küldendők.

Egy régi vidéki napi lap, az aradi *Alfold* jan. elsejétől megszűnt. A lapot ezelőtt harminczhét esztendővel alapították és hévvel dolgozott a magyarosodás ügye mellett. A lap utolsó szerkesztője El. Illés László volt.

A műcsarnok téli kiállítása e hó 15-ikéig tart még. A közönség elég jól látogatja s a vásárlások is kielégítőek. A kormány a vásárlásokra kiszabott összegből ezuttal a műcsarnokon kívül a Nemzeti Szalon és a nagybányai festő telep kiállításából is vesz képeket. A műcsarnokban a jövő hóban *Veressagyn* orosz festő műveiből rendeznek kiállítást. Ezek legnagyobb része Napoleon oroszországi hadjáratát festi.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A magyar tud. akadémia január 3-iki ülésén Zichy Antal elnökelete alatt tartotta heti ülését.

Az első felolvasó *Kunos* Ignác volt, a ki az ózmán-magyar érintkezés nyelvbéli tanubizonyosságairól érkezett. A magyar nyelv sok szavát olvasztott magába a török nyelvből, még pedig nemcsak a hódoltság korában, hanem még előbből is, bár természetesen, hogy a legtöbb kifejezés a török uralom idejében került nyelvünkbe. Vagy ötszáz szó török eredetűt lehet kimutatni; ilyen a többek közt a deli, dalia, zsvány, betyár, csizma, csuha, kefe, kerevet, koboz, kobak. A XIV. és XV. századbeli átvételek a délszláv népek közvetítésével jutottak hozzánk, míg a XVI. és XVII. századbeli nyelvből, a hódoltság időszakában, közvetlenül történt az átvétel. E felolvasás után *Pecz* Vilmos «A magyarok ősi neve Constantinus Porphyrogenitusnál» címen érkezett és polemizált Fiók Károlyval. Constantinus szavait, hogy a magyarokat «savarti asfaloi» néven említi, úgy magyarázza, hogy az első szó örmény és barna fukát jelent, a másik pedig görög szó és azt fejezi ki, hogy állhatatosak.

MI UJSÁG?

A királyné utazása. Erzsébet királyné január 3-ikán a «Miramare» yachton San-Remóba érkezett, hol eddigi rivierai tartózkodásai alatt még sohasem volt. A felséges asszony szándéka most az, hogy körülbelül egy hónapig San-Remóban maradjon, a honnan, ha az idő megjavul, a tengeren kisebb kirándulásokat tesz. San-Remóból a királyné hosszabb tartózkodásra a genfi tó mellett Terribet megy, hol felséges férje látogatását is bevárja.

Utólagosan írják a lapok, hogy mielőtt a királyné elutazott volna Párisból, kisorsút tétett kedves költője, *Heine* sírjára.

A bécsi magyar egyesület védnöke. A bécsi magyar egyesület *Ferencz Ferdinánd* főherczeg udvarmesteri hivatalától hivatalos értesítést kapott, mely szerint «Ferencz Ferdinánd főherczeg, tekintettel arra a hasznos és eredménydus működésre, melyet a bécsi magyar egyesület a hazafiasság és humanitás terén, tanúsít, az egyetel kérelme folytán elfogadta annak védnökségét».

Huszonöt éves képviselők. A képviselőháznak tagjai, kiket 1872-ben választottak meg, törvényhozási működésük félszázados folyását töltötték be már tavaly. E hó 3-ikán össze is gyűltek az országos kaszinó helyiségében, hogy barátságosan megüljék a képviselőség ezüst menyegzőjét. Minden pártból jelentek meg, összesen talán csak három hiányzottak. A parlament válságos helyzete az összejövetel hangulatán nem látszott meg, sőt a felköszöntőkben a nagyrabecsülésnek rokonszenves hangja nyilatkozott.

A lakomán ott voltak: *Apponyi* Albert gróf, *Beöthy* Algernon, *Bittó* István, *Berchtold* Artur dr., *Csávolszky* Lajos, *Degenfeld* Lajos gróf, *Eötvös* Károly, *Gullner* Gyula, *Horánszky* Nándor, *Kubinyi* Árpád, *Matuska* Péter, *Radocza* János, *Szaplonczay* Miklós, *Szilágyi* Dezső, *Szentpály* Jenő, *Kardos* Kálmán és *Vargies* Imre, azonkívül a parlament számos tagja. — Az első felköszöntőt *Horánszky* Nándor mondta, üdvözlölvén a régi bajtársakat, különösen *Bittó* Istvánt, a volt miniszterelnököt és *Szilágyi* Dezsőt, a Ház elnökét, kik a múltnak és jelennek összetartó kapcsai. A magasabb cél, a mely szem előtt lebeg, — mondá, — az ország jövője, a mely együttműködést kíván. S ebből a szempontból hasonlított össze a múltat, melyet *Bittó* képvisel, a jelenet, *Szilágyi* Dezsővel, *Matuska* Péter után a lezajlott huszonöt év eseményeiről emlékezett meg, örömet nyilvánítván, hogy ma összejöttek politikai pályafutásuk első lépésének emléket állítani. *Szilágyi* Dezső azokat az elemeket említtette, melyeknek hivatása a közállapotokat egészében fejleszteni és Magyarországot közjogi állását megvédelmezni. *Apponyi* Albert gróf válaszlát *Szilágyi* szavaira. A födolog, — mondá, — hogy ne a múlt félreértésében, hanem a jelenben és a jövőben létrejövő egyetértésben keressük a Szilágyi szavainak igazságait. Szükséges az összes elemeknek közreműködése az ország jövője érdekében. Az együttműködés, a mely a múltban közte és Szilágyi,

a Ház elnöke közt fenforgott, jótékony hatásvolt. Bizonyítja ezt az is, hogy a közjogi felfogások tisztasága érdekében az ő nézeteinek irányításával a saját felfogását is megegyeztetve, megszilárdította. E nézetekből ő azt a meggyőződést szerezte, a melyet ő még ma is képvisel. *Gullner* Gyula Szilágyi és Apponyi összeműködő föladatait élte. *Beöthy* Algernon Apponyi feleségére ártette pohárát. *Matuska* Péter a fenforgó állapotoknak tisztázását szintén az összműködésben találja föl. *Eötvös* Károly a maga álláspontjának megőrzése mellett az ország sorsának jobbra fordulása érdekében a helyzet kristályosodásának szükségét fejezte ki, mert előtte minden szempont mellékes, az országos szempont a fő s azért a jelen nehéz helyzetben a kristálymust föltétlen szükségesnek tartja.

Püspöki paloták a budai várban. A magyar püspöki karnak, mint a törvényhozás tagjainak is sok dolga van a fővárosban. Ezek közül nem egy állandó lakást is rendezett be itt, nem említve a herczeg-prímást, ki fölválta a budai várban és Esztergomban lakik, így oldván meg a feltűnő kérdést, hogy az ország fővárosa nem püspöki székhely. A kalocsai érseknek szintén van rezidenciája, Schlauch nagyváradi bíbornok-püspöknek magánháza. Hir szerint most a püspökök általában palotákat akarnak építeni a fővárosban, leginkább Budavárban, a királyi lak közelében, hogy ne fogadókba, vagy a

Norvég menyasszony.

Dalekariiai leányok.

A Nordeap.

AZ ÉJFÉLI NAP ORSZÁGÁBÓL. — Pekár Gyula «Delen és Éjszakán» című új könyvéből.

papnevelő intézetbe kelljen szállniok, ha Budapestben időznek.

A szegvárdi Garay-szobor. Szegvárdon márcz. 15-ikének félszázados ünnepét azzal is összekötik, hogy akkor leplezik le *Garay* János szobrát. Szárovszky Ferencz, Párisban lakó szobrász hazánkfiá mintázta a művet, mely bronzba öntve már hazakerült a párisi ércöntő műhelyből. A művész maga is itthon van most s az ő felügyelete alatt készül a szobornak kőtalapzata, melyet elül a pálmát nyújtó Gémusz és hátul a Garay híres obsitosának, Háy Jánosnak az alakja ékesít.

A farsang. Az idei farsang olyan hosszú, a milyen csak lehet. Január 6-ikától tart márczius 22-ikéig, tehát negyvennyolcz napig. Készül is a főváros mulatni. Nincs egyesület, mely bált ne rendezne; ezenkívül sok ur társaság is készül. Eddig negyvennél több elite-bált irtak be a farsang kalendáriumba, melyeknek sorát a fényesnek ígérkező *jogászbál* nyitja meg január 8-án. A legfényesebbek egyike lesz a budapesti *mentő-egyesület* bája, febr. 16-ikán, melynek védnökségét *Ottó* főherczeg és neje, *Mária* Jozefa főherczegnő fogadta el. A főherczegnő öhajátásvolt, hogy a főváros valamelyik bálján megjelenhessen. A főherczegnő udvara 74 bályából fog alakulni, kik a társadalom minden rendjét képviselik. Az arisztokrácia nagy számmal jelenik meg a táncszínpadon, s valószínűleg az

udvartól is többen ott lesznek, mert a mentők bája azok közé a napok közé esik, mikor az udvar is Budapestben lesz s a budai királyi lakban is bált tartanak. A mentők bája jóvelmének egy része a *Mária* Jozefa főherczegnő által Sopronban alapított gyermek-menedékheletet illeti. — A farsangi naptár a legközelebbi bál eseményeket a következő sorrendben mutatja: *Január 8-ikán* jogászbál a vigadó összes termeiben. — *9-ikén* Szegénygyermek-otthon egyetel álarozos bája a vigadóban. — *15-ikén* juristabál a vigadóban. Tiszti kaszinóbál a Károly-kaszárnyában. — *16-ikén* Menza-akadémika álarozos bája a vigadóban. — *22-ikén* Építőiparosok bája a vigadóban. — *23-ikén* Fröbel-nőegylet álarozos bája. — *24-ikén* Protestáns bál a vigadóban. — *29-ikén* Önkéntes tűzoltók bája a Royal-nagyszállóban. Nemzeti, vig- és népszínház nyugdíjintézetének álarozos bája a vigadóban. Tiszti kaszinó álarozos bája a Károly-kaszárnyában. — *30-ikán* vigadói nagy álarozos bál.

Helyreigazítás. A «Vasárnapi Ujság» f. é. 1-ő számában, a kecskeméti új városháza felavatásáról szóló cikkbe, valamint a napilapok ide vonatkozó közleményeibe is, egy hibás tudósítás folytán az a tévedés csúszott be, hogy a felavató közgyűlésen Zombory László főügyész terjesztette elő a városi székház építéséről szóló tanácsi jelentést. Ezen tévedés helyreigazítására a következő levelet vettük:

«Azon jelentőségű fogva, a melyet a messze jövőre nézve is tulajdonítottak a «Vasárnapi Ujság»-nak, kérem kell a múlt számban foglalt azon adat kiigazítását, mintha a kecskeméti városi székház építéséről szóló tanácsi jelentést a fölvatkozó közgyűlésen Zombory László főügyész terjesztette volna elő. E jelentést *iff. Bagi* László főügyész készítette és terjesztette elő, hiszen ez neki állott tisztében, mint főjegyzőnek, de egyébként is az építés intézésének összes számai az ő kezében futottak össze s onnan indultak ki, a miért közgyűlési köszönetben is részesült. — Budapest, 1898 január 6. — Dr. Horváth Ádám, orsz. képviselő.»

Nagyszerű, modern berendezésű sport-intézet nyílik meg e hó közepén a gr. Cziráky-féle palotában a Ferenciek terén, hol a sportművészet minden ága gyakorlására fog alkalmat találni a magas arisztokrácia és az előkelő világ. A prospectusok e napokban fognak szétküldetni. 7507

Rheuma, csúsz, köszvény, vese- és epeköbajok a tudományos alapon álló Dióssy-féle Riso-csitromedv kurával biztosan gyógyíthatók. Ismeretést ingyen küld Dióssy Lajos gyógyász. Budapest, Damjanich-utca. 7422

«Ejlen soká!»: ez a mottója egy képnek, mely utcai falragaszokon, kereskedőink kirakataiban, családi naptárakban és hirdetésekben látható s eredetiségével általános feltűnést kelt. Az ismert Kathreiner czég ajánlja az ő malátakávéját ezzel a képpel. Az itt látható kép elsőrendű művészi esztétikából való. Minél tovább szemléli az ember a gyönyörű gyermekcsoporthoz, annál kedvesebb és kellemesebb benyomást

tesz. Az általánosan kedvelt Kathreiner-féle malátakávénak jobb ajánló levelet igazán nem lehetett volna találni, az itt látható valódi művészi kivitelű képnel.

Szépségápolás. Hogy minő műgondot fordítottak mindig a keleti népek a test ápolására, az ösmeretes. Csaknem ösztönszerűleg a rózsában s annak bárszopuha leveleiben keresték azt a csábos varázshatalmat, a mely alkalmas alakban az emberre átvéve, ennek hasonló tulajdonságokat kölcsönözni képes volna. A keletiek megmutatták ugyan az utat, de nem érték el a célt. A «Keleti rózsatej»-ben az *Anton J. Czerny*-féle régi és szolid czég Bécsben (XVIII. Carl Ludwigstrasse 6. és 1. Wallfischgasse 5) egyikét nyújtja azoknak a készítményeknek, a melyek a bőrre és arczszíre tagadhatatlanul finomító hatást gyakorolnak. Czerny üzlete, a mely számos év óta fennáll, kiállításokon ismeltelt, s az idén Londonban és Párisban a nagy aranyéremmel és előmerő oklevéllel is kitüntetett és kitűnő hírnévnek örvendő. A czég prospectusa ingyen és bérmentve küldetik meg.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közelebbi napokban: *LUKÁTS* László, bényi czímzetes prépost, nógádi főesperes, esztergomi kanonok, 70 éves korában Esztergomban, hol a székesegyházban érte a halálos szélütés. — *DUCHON* János, róm. kath. plébános, életének 72-ik évében, Menyhárdon. — *SEREGH* László, nagydobori gör. kath. lelkész, 39 éves korában. — *KATONA* Gyula, Zólyom város főjegyzője, életének 65-ik évében. — *FLESCH* Mór, a budapesti gőzmalmi részvény-társaság igazgatósági tagja, Budapestben. — *PALÁSTHY* János, szegvárdi kir. adótitész, Palásthy Pál esztergomi fölszentelt püspök unokáncse, 34 éves korában

Szeged. — Idősb péchyfalusi PÉCHY ANTAL, 69 éves korában, Péchyfalván. — ANDRÁSZ LÁSZLÓ, kir. törvényszéki aljegyző, Eperjesen. — MIHÁLY JÓZSEF, 67, gyalogezredbeli főhadnagy, 28 éves korában, Prjepejében. — TÖRÖK JÁNOS, Gömörmegye tisztelbeli főorvosa, a gömörmegyei orvos-gyógy-szerészeget elnök, 64 éves korában Torna-lyán. — GOSZLETH FERENCZ, fővárosi tisztviselő, 43 éves korában, Budapesten. — KEMÉNY LAJOS, 1848—49-iki honvédfőhadnagy, 74 éves korában, Kaposváron. — ATKÁRI SZALAI KÁROLY, borkereskedő, volt 48-as honvéd, 76-ik évében Verseczen. — TÖRÖK LAJOS, nyug. ref. kántortanító, volt 1848—49-es honvéd, ki végig küzdött a szabadságharcot, 72 éves korában, berei birtokán. — GYIMÓTHY JÁNOS, kir. járásbíró, végrehajtó s volt 48-as honvéd, 70 éves korában Pécsváradon. — HAVASY MIHÁLY, tornatanár és Nagybánya város képviselőtestületének tagja, 62 éves korában, Nagybányán. — DR. SCHÜTZ GYULA, nagyváradi ügyvédjelölt, 25 éves korában. — BALÁSSY ANTAL, nyug. kuriai tanácselnök, Nógrádmegye bizottsági tagja, ki a budai részek életében is jelentékeny szerepet vitt, s a régi budai népszínház ügyeiben is tevékenységet fejtett ki, 78-ik évében Budapesten. — GUTTMANN SALAMON, borkereskedő, 65 éves, Ungvárt. — DANIELSZ LIPÓT, a „Róza Kálmán és neje” nevű nyomdai cég ügyvezetője, 30 éves, Budapesten. — KISSZINGER MÁTYÁS, régi honvéd, Zsigmondháza. — GR. DRASKOVICH GYÖRGY, kamarás, tartalékos uhánus hadnagy, a püspöki uradalom tufajdonosa, 41 éves, Bécsben. — MÜLLER KÁROLY, bikácsi róm. kath. plebánus, 36 éves korában, Bikács községben, honnan holttestét Nagy-Bocskóra szállították. — VEKERDI OLASZ ZOLTÁN, szigorló ügyvédjelölt, 27 éves korában, Czirkveniczében, holttestét hazaszállították Nagy-Váradra.

CSONGVAY KÁROLYNÉ, szül. Miske Klára, nagy család tisztelt matrózája, 84 éves korában, Maros-Vásárhelyen, s holttestét Nyárad-Andrásháza szállították. — LENCSE ERNESTINA, a Lőcsén működő Kiss Pál színtársulatának tagja, 51 éves. — Hegyes-halmi FISCHER SÁNDORNÉ, 64 éves korában, Budapesten. Az elhalt urasszonyban dr. Fischer Sándor orsz. képviselő anyját gyászolja.

VELOCIPÉDEZŐ ELEFÁNT.

Hogy az elefánt a legtanulékonyabb állatok közé tartozik, azt mindenki tudja, ki ezt a hatalmas állatot csak az állatkertekből ismeri is. Alig van oly elefánt, melynek ne volna valami különleges ügyessége s a legtöbb igen hamar megtanul új dolgokat, melyek közül igen sok azért is nagyon feltűnő, mert éles ellentétben áll az óriási állat nagyságával és testsúlyával.

Ilyen az a sajátos helyzet is, melyet képünk ábrázol, az elefántot velocipédén mutatva be. Nem az első mutatványa ez még a kitanított elefántnak sem. Először megtanították őket, hogy hordókra, fadarabokra vagy hengerekre álljanak fel s ott az egyensúlyt megtalálják. A legtöbb elefánt először egy hengert gurít első lábával s így mozog előre és hátra. Ha ebben már eléggé gyakorolt, a velocipédes aránylag könnyű feladat, annál inkább, mert a kormányzó készüléket kezdetben maga az idomított ember kezelheti az elefánt háta megett. Már a rómaiak idejében mutogattak egy oly elefántot, mely az amphitheátrumban kötélen táncolt s hátán felmúlt főrít vitt. A táncoló elefántok egyáltalán nem tartoznak a ritkaságok közé. A mutatvány csodálatossága főképp abban van, hogy a velocipédén járó elefánt az egyensúlyt képes jól eltalálni. Ebben az elefánt feltűnően ügyes s a czirkuszokban gyakran látható oly elefánt, mely hengeren állva mozog előre

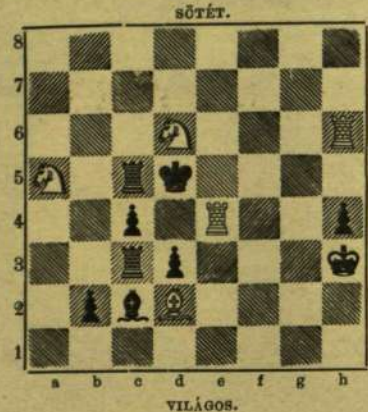

VELOCIPÉDEZŐ ELEFÁNT.

és hátra és soha sem ingadozik. Némelyek még valószínűleg hintának is, a mely mozgás az elefántnak nehezebb, mint a velocipédes. Hogy azonban még ez a mutatvány is természetellenes valami s épen ezért jóformán ezáltalán állatkínzás, azt felesleges bizonyíthatunk.

SAKKJÁTÉK.

2043. számú feladvány. Bayer Konrádtól

Világos indul s a negyedik lépésre matot mond.

A 2029. sz. feladvány megfajtása. Vetésnik L-től.

Világos.	Sötét.	Világos.	Sötét.
1. He4—c5	c3—c2 (a)	1. He4—c5	c3—c2 (b)
2. Vg5—g1	t. sz.	2. Vg5—g2	Kd5—c6
3. c3—e4 mat.		3. He5—d7 mat.	

Helyesen fejtették meg: Budapesten: K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — Nagy-Gábor: Bárd D. E. — Vaskapin: Kovács Ferencz. — Székely: Nuszabek S. — Zircen: Ronga Károly. — A pesti sakk-kör.

KÉPTALÁNY.

A „Vasárnapi Ujság” 51-ik számában közölt képtalány megfajtása: Győzelem nélkül nincs diadal-koszorú.

Szerkesztői mondanivalók.

B. J. London lakosainak száma 1897 január 1-én a hozzá tartozó külvárosokkal 6,349,574 volt, a New-Yorké 3,388,771, Párizsénak 2,539,771, Berlinnek 1,761,731 lakosa volt. A legnagyobb szaporodás Londonban mutatkozik, a legesélyesebb pedig Párizsban, mit leginkább a rossz víznek, valamint az élelmiszerek rendkívüli drágaságának tulajdonítanak.

Komárom B. S. Teljesen bombamentes erődítmények most már nincsenek. A dinamittal, vagy ekarsittal töltött lövegek még a két méter magasságú föld- vagy kőburkolatot is szétrobbantják.

Hűség. Elbeszélés. Tehetségek kétségtelen nyomai látszanak, azonban az elbeszélés nagyon hosszú lére van erőszéve, mely annak értékét nagyon leszállítja. Az előadás néhol szépen, simán folyik, másutt ismét darabos, szakadozott, aztán a szereplők szájába itt-ott olyan kifejezések vannak adva, melyeket onnan épen nem várnánk. Jövőben ezekre figyeljen a szerző, főképp pedig kerülje a túlságos bőbeszédűséget, a mi az olvasó türelmét hamar kifárasztja.

Gyógyulás. Elbeszélés. Már nagyon megszokott szerelmi történet, mely azonban mégis egészen szokatlannal végződik, a váratlan és meglepő befejezés azonban nem teszi közölkéssé a kis elbeszélést.

Zák Borné. A Kádár Katalin szülő néphalladából jól ismert helyzetet dolgozza fel, a szerző. A néphalladák hangját elég jól utánozza, de az alakítás nagyon gyöngye.

Ki ablakodnál. Midőn panasza. Galambfészék. A két első zavaros: a harmadik sokkal többet ér, ebben meglehetősen jó. Kár, hogy verselése sok kívánnivalót hagy.

Új esztendő. Inkább verses közönlő, mint költemény; a gondolatok ereje s a kifejezések költői színe, melege hiányzik belőle.

A szívet, a szívet. A közölkétek közé soroztuk. Nem közölkétek: Ha a té. Mennyasszonygráblás. Csárdában. Gyöngye kísérletek, melyek nem bízathatják korszorúval a versírás terén.

Felolós szerkesztő: Nagy Miklós.
(L. Egyetem-tér 6. szám.)

Gummiárak, betegápolási cikkek, ártók (összer. F. Borgerand párisi gyártó) legelőnyösebben beszerezhetők Polgár Sándor egyetemi kötszerésznél, Bpest, Eszerebet-körút 50. 7346

VAJDA PÁL

székes-főv. polgári iskolai rendes tanár
„Szépirásiskola”-ja

VIII. ker., József-körút 31/b sz.
Biztos és alapos kiképzést nyújt
főrangú és előkelő családok
gyemekei részére (esetleg saját lakásukon)
a magyar, német szépirás és rondírástól.
Padagógiai képzettségem és e téren általam ismert jó hírnevem — a n. é. szülőknél — biztosítékot nyújtanak, hogy a legszigorúbb követelményeknek is megfelelni képes vagyok.
7491

A BÜVÉSZET KÖNYVE.

IRTA
TOLNAI SIMON
Előszóval ellátta
TÓTH BÉLA.

Rendkívül érdekes könyv jelent meg fenti cím alatt a könyvtárcsón. A 17 ívnyi vastok kötet tartalmaz nagyban emeli ama 400 rrb rajz, mely a műben előfordul. Rendkívül meglepő a mutatványok kivitelet a rajzok pontos készítése. Sőt a mutatványok megkönnyítésére egy-egy nehezebb mutatvány 4—5 rajzban van megmagyarázva. Mindazon titokzatos csodák, melyeket az indus fakirok, a perza mágusok s a hírneves európai bűvészek, mint Herrmann tanár, Bergher Fox, L'homme Masqué, Marián Bellocini, stb. stb. produkáltak, meg vannak magyarázva ezen könyvben s ugyancsak azokat bárki is előadhassa, de ettől eltekintve páratlanul érdekes és tanulmányos olvasmányt képez mindenki számára. A Spiritizmussal külön fejezetben foglalkozik. Bátoran mondhatjuk, hogy a ki ezt a könyvet elolvassa, nem lesz spiritista. Kézzel foghatóan be van bizonyítva, hogy ennek meg a „szellemek”, a „szellemek” lenyomat. Chumbarland, Bastian stb. híres spiritisták mutatványai le vannak írva úgy, hogy bárki azonnal elő is adhatja mindenféle szellemek segítségével nélkül.

TOLNAI SIMON-nál Budapesten, VII. Kertész-utca 35. sz., valamint minden könyvtárakban.
Fűzve 2 ft 50 kr., 1 íszkötésben 3 ft.

A Zoltán-féle Egy üveg ára 1 ft.
csukamájolaj
használatban a legjobb,
mert sem kellemetlen szaga, sem rossz íze nincsen, s így a gyermekek, mint a felnőttek szívesen veszik be. Főraktár: Zoltán Béla gyógyszer-tára Budapest, V., Széchenyi-lér és Nagy-korona-utca sarok. 7491

Nyílt levél a Salvator-forrás igazgatóságának Eperjesen.

Örömmel tudósíthatom, hogy idült köszvényemtől, mely nagy mértékben bántott, a Salvator-forrásnak hosszabb időn általi consequens használata után tökéletesen megszabadultam, holott más gyógyszerek által sikert nem érhettem.

Teljes tisztelettel

Ottó Manó faskolatalajdonos.

7462

Nürtingen, (Württemberg.)

CHOCOLAT MENIER

A világ legnagyobb gyára. 50,000 kilo.
Naponta minden fűszer- és csemegé-kereskedésben és cukrászdában. 7387

LOHSE-féle LILÍOM-RIZSPOR

rendkívül finom, bársonyszerűbb, tömöttebb és takarékosabb valamennyi Poudre de riz és zsíros rizspornál, a bőrhöz kitűnően s láthatatlanul tapad. Egy nappalra mint este.
Fehér és rózsaszínben szőkék számára, sárga (rachel) barnák számára; doboza 2 ft. 7069

Vételnél mindenkor a teljes egészre kell ügyelni:
GUSTAV LOHSE BERLIN,
45. Jägerstrasse 46.
kir. udvari illatszerész.
Kapható Ausztria-Magyarország valamennyi előbbkelő gyógyszer-tára és illatszerészetében.

Vérszegények és lábbadozók Serravallo Chinabort

Készíti Serravallo gyógyszerész Triesztben.
Pompás ízű, a miert a gyermekek is igen szívesen isszák.
Sokszor kitűntették. Minden gyógyszer-tárban kapható. 7500

Legalkalmasabb
ajándék!
125 db valódi ritka level-ből: Argentína, Ausztrália, Aranypart, Baden, Barbados, Bernuda, Bolivia, Canada, Caylon, Costarica, Ceylon, Lombard, Mexico, Török, Uruguay, Venezuela, stb. csak 2 ft. Vétel, eladás és csere. Kiváncra helyevezetéseket is beküldök minden országban Album 10 krtól feljebb.
FALUDI ZSIGMOND, Budapest, VI., O-utca 36.
Bel- és külföldi békéskereskedő. 7441

Lunge u. Hals

Kräuter-Thee, Russ. Kräuterlich (Polygonum ave) ist ein vorzügliches Heilmittel bei allen Erkankungen der Luftröhre. Dieses durch seine wirksamen E. genascht ein bekanntes Kraut gedeht in einzelnen Districten Russlands, wo es eine Höhe bis zu 1 Meter erreicht, nicht zu wechseln mit dem in Deutschland wachsenden Kräuterlich. Wer daher an Phthisis, Luftröhren- (Bronchitis), Katarrh, Lungenspitzen-Affektionen, Kehlkopfentzündung, Asthma, Athemnoth, Brust-Entzündung, Husten, Heiserkeit, Bluthusten etc. etc. leidet, namentlich aber derjenige, welcher das Keim zur Lungenschein-entzündung in sich vernimmt, versuche, sich die den Absud dieses Kräuterthees, welcher auch in Packet a 1 Gulden bei Ernst Weidemann, Liebenburg a. Harz, erhältlich ist, Brochures mit Britischen Auszeichnungen und Attesten gratis. 7478

„Megváltó” gyógyszer-tára Puj, Erdély Hanyadmege.
Ha szereti gyermekét,
használja a kitűnőnek elismert
Kárpáti
egészségi gyermek-tápkávé.
Kapható a legtöbb gyógyszer-tárban s minden nagyobb kereskedésben.
1 doboz ára 18 krajczár.
Budapesti főraktár: 7290
EGGER-féle gyógyszer-tára Nádorhoz.

A Franklin-Társulat Budapesti Czim- és Lakjegyzéke

(X. évfolyam), megbízható, hivatalos adatok alapján készült és 1898. év elején jelenik meg.
A bővített tartalom dacára a könyv ára, vászonkötésben, most is csak 6 ft lesz.
Figyelem! A könyvet hasonló kiadványával össze ne tévesztse.
A kiadóhivatal — hová a lakás bejelentések és egyéb közlemények intézendők — IV., egyetem-utca 4. sz. a. van.

Szépség és egészség.

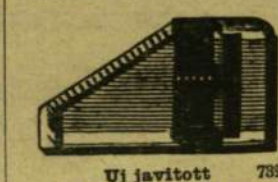
Korunk főnyalaja az idegesség és vértelenség, melyből számtalan kör származik. Ez ellen pedig legbiztosabban hat a világhírű **vasas chinabor**
1 üveg 1 ft 20 kr, 5 üveg franco küldve 6 ft.
Sherryvel van kevert és minden hasznosító készítmények között a legjobbnak tartják és vast tartalmazza.
Kinek van szereplője? vagy bármely felt, vagy patkánssal az arcon? Az teljes biztonságban fordulhat annak elűztetésére, kivén kitűnően előlő **PEPSIN-BOR**
Serail arczenőcső, mely nemcsak elűvölt mindefféle bőrtüneteket, hanem az arczobort varkító, hárter, tisztává és üdév teszi. 1 tégely ára 70 kr. Arczpor hozzá 3 színben küldve 1 ft 5 kr. Szappan hozzá 1 drb. 30 kr.
ROZSNYAY MÁTYÁS gyógyszerész Aradon.
Kapható Budapesten: 7480
Török József gyógyszer. úrnál és minden magyarors. gyógyszer-tárban.

GANZ ÉS TÁRSA

VASÖNTÖDE ÉS GÉPGYÁR RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG BUDAPESTEN.

Készít: a) gépeket és építési munkákat, teljes malomberendezéseket, vasuti kocsiakat és vasuti felszereléseket, transmissiókat.

Speczialitásai: b) Kéregöntvény vasuti kerek, váltók, zuzóművek, hengerek és ágyugolyókhoz. Acéltöntés. — Hengerszékék kéregöntvény hengerekkel mind a magas malmászathoz, mind pedig a parasztra örléshez s egész malomberendezések. — Facsiszolás, papir- és cellulosa-gyártáshoz való gépek. — Vizikereket nagy sikerrel pótló turbinák. — Zsilipek, csővezeték, frictiós kapcsolások, rotációs dynamo-méterek. — Mechwart-féle forgó gőzeke. — Elektromos világítás s erőátvitel egyirányú váltakozó- s forgóárammal, dynamo-gépek, motorok, elektromos bányaberendezések, felhúzó, szellőztető, elektromos utak, hordozható elektromos fűtőgépek; elektromos daruk, szivattyúk, ivlámpák, mérő-készülékek, stb. 7124

Uj javított 7324
Accord czitera,
a melyen bárki, tanító és a köta ismerete nélkül egy óra alatt játszani megtanulhat. Ennek a pompás hangszernek 30 hangja, 5 maulja és fölégszen szóp, erős hangja van. Ára 1 ft 75 kr., porto és láda 50 kr., 2 darab 3 forint 25 kr., porto és láda 80 kr. Utánvét mellett. Megrendeléseket elfogad Suhr Henrik, Neuenrade, Westfalen.

Magyar kir. államvasutak.

35,005. szám.

Pályázat.

A m. kir. államvasutak kezelése alá tartozó Alvincz-szeben-vöröstoronyi helyi érdekű vasút Vöröstorony állomáson berendezendő vendéglői üzlet 1898. évi február hó 15-től számítandó három évi időtartamra bérbe adandó lévén, annak bérbeadása iránt ezennel pályázat nyíltatik.

Felhívtnak ennél fogva mindazok, kik a nevezett pályavendéglőt bérbe venni óhajtatják, hogy a szabályszertben békézzett és eddigi működésüket igazoló bizonyítványokkal felszerelt ajánlatukat legkésőbb 1898. évi január hó 15-én déli 12 óráig a m. kir. államvasutak kolozsvári fűtővezetősége általános osztályához (titkárság) ezimen nyújtsák be.

Az ajánlatok lepecsételt és külön borítékban következő megjegyzéssel látandók el.

„Ajánlat a vöröstoronyi állomás vendéglőre.”

Az ajánlattevő köteles a kolozsvári fűtővezetőségi gyűjtőpénztárnál (Kolozsvár EMKE palota) 1898. évi január hó 15-én déli 12 óráig bántapénzkeppen 100 frtot készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban letétbe helyezni, vagy oda posta útján külön borítékban beküldeni, mivel különben az ajánlat figyelembe vételét nem fog.

Az fűtővezetőség fentartja magának a jogot, hogy az ajánlattevők közül — tekintet nélkül a felajánlott összeg magaságára — szabadon válasszon.

A vendéglőre vonatkozó feltételek a m. kir. államvasutak kolozsvári fűtővezetősége III. osztályában tudhatók meg.

Végül megjegyeztetik, hogy a vendéglőhöz az üzleti helyiségekben kívül, a bérleti céljaira szolgáló magán lakás is adatik.

Kolozsvár, 1897. december hó 16-án.

Az fűtővezetőség.

(Utányomás nem díjazatik.)

Levélbélyeg-kereskedés
PRÜCKLER J. C.
Budapesten, IV. Régi posta-u. 5
Alapított 1876. 7435
Veszek! Eladók! Cserdek!

Magyar kir. államvasutak.

35,005. szám.

Pályázat.

A m. kir. államvasutak kezelése alá tartozó Alvincz-szeben-vöröstoronyi helyi érdekű vasút Vöröstorony állomáson berendezendő vendéglői üzlet 1898. évi február hó 15-től számítandó három évi időtartamra bérbe adandó lévén, annak bérbeadása iránt ezennel pályázat nyíltatik.

Felhívtnak ennél fogva mindazok, kik a nevezett pályavendéglőt bérbe venni óhajtatják, hogy a szabályszertben békézzett és eddigi működésüket igazoló bizonyítványokkal felszerelt ajánlatukat legkésőbb 1898. évi január hó 15-én déli 12 óráig a m. kir. államvasutak kolozsvári fűtővezetősége általános osztályához (titkárság) ezimen nyújtsák be.

Az ajánlatok lepecsételt és külön borítékban következő megjegyzéssel látandók el.

„Ajánlat a vöröstoronyi állomás vendéglőre.”

Az ajánlattevő köteles a kolozsvári fűtővezetőségi gyűjtőpénztárnál (Kolozsvár EMKE palota) 1898. évi január hó 15-én déli 12 óráig bántapénzkeppen 100 frtot készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban letétbe helyezni, vagy oda posta útján külön borítékban beküldeni, mivel különben az ajánlat figyelembe vételét nem fog.

Az fűtővezetőség fentartja magának a jogot, hogy az ajánlattevők közül — tekintet nélkül a felajánlott összeg magaságára — szabadon válasszon.

A vendéglőre vonatkozó feltételek a m. kir. államvasutak kolozsvári fűtővezetősége III. osztályában tudhatók meg.

Végül megjegyeztetik, hogy a vendéglőhöz az üzleti helyiségekben kívül, a bérleti céljaira szolgáló magán lakás is adatik.

Kolozsvár, 1897. december hó 16-án.

Az fűtővezetőség.

(Utányomás nem díjazatik.)

Legjobb és leghíresebb
pipere holgypor: a
La
VELOUTINE
Különleges Rizpor
DISMUTAL VEGYITVE
CH. FAY, ILLATSZERÉSZ.
PARIS — 9, rue de la Paix, 9 — PARIS.

Való-
di amerikai Onborotváló-kész-
lék „STAR” ára 5 frt.
Borotvakések, zsebkések, va-
lódí solingeni és angol gyártma-
nyok a legolcsóbb árak mellett.
KELETI J.-nél Budapest, Koronaherceg-utca 17.
7475

The Berlitz Schools of Languages.
Erzsébet-körút 15. II. 7468
Felnőttek rendszere és tanítása a francia, angol, ma-
gyar, német és olasz (setleg a spanyol, orosz, cseh
és román) nyelv. en. A Berlitz iskolában a tanuló az első
leekétől kezdve csak az a nyelvet hallja s be-
széli, melyet el akar sajátítani. Minden tanító
csak anyanyelvét oktatja. Megkezdett tanfolyamok
bármely más Berlitz-iskola-n utánvétele nélkül folytathatók.
Tanítás ideje reggeli félnyolc óráig és délutáni
fél tíz óráig. Belépés barmikor. Berlitz-iskolák
Európa s Amerika 43 nagyobb városában léteznek.
Kimerítő prospektusok ingyen és bérmentve kaphatók.

„ZENÉLŐ MAGYARORSZÁG.”
ZONGORA-ZENEMŰ FOLYÓIRAT,
hozza a legújabb magyar dalokat, műdalok, kup-
lét, táncz és salon zeneműveket és hegedű-
darabokat. — V. évfolyam. — Évente 24 füzet. —
Minden füzet 10 oldal zeneműterjedelemben.
Előfizetési ár:
Egész évre 24 füzet 4 frt.
Fél 12 2
Erdeklődőknek mutatványszámot ingyen küld és elő-
fizetéseket elfogad a
„ZENÉLŐ MAGYARORSZÁG.”
kiadóhivatala 7496
Budapest, VI., Csengery-utca 62a.

Prof. Nothnagel
azt mondja: Két órában hat óráig, kétször-
szára és más hasonló reumatikus fájda-
laktól a Ganthieria-olajból belsőleg, a
Ganthieria-szess külsőleg. Hatása felét-
lenül biztos. Ára mindenkinek 1-1 forint.
A Cocalin-pasztillából néhány darab meggyin-
teti a garat- és gégehuratot, köhögést és rekedt-
séget. Ára egy doboznak 75 kr. Kapható: Haza-
lasky Sándor-téri gyógyszerárban, Bpest.

„Izomerősítő embrocator.”
Nélkülözhetetlen
bedőrszülő szer futás, uszás, ke-
rékpározás, vívás, evezés, lovag-
lás és általában fokozott izomerő-
kifejtést igénylő atletikai és
torna-sportot azok trainingje tel-
jességének és eredményességének
elérésére. Páratlan győgyerejű
reumatikus bajoknál, szag-
gatókorrál, bármennyire idült-
tek is azok. Egy üveg ára 1 frt
20 kr. Főraktár: „Aranyke-
reszt” gyógyszerár, Budapest,
V., Nádor-utca 24. Kapható
a következő gyógyszerészeknél: Budapest: Török J., Ki-
rály-utca, dr. Sakalla L., Mária-Terézia-tér 11., Bayer Antal,
Andrássy-út 84. Arad: Földes K. Debreceen: Mihalovits
J. Győr: Stadler M. Szabadka: Milassin J. Szeged: Bar-
ossy C. Székesfehérvár: P. Ács Albert. 7485

Bőr- és szépségápolás szakorvosa
med. univ. Dr. Révész Benő
Budapest, Kerepesti-út 63. sz. I. em.
24 évi gyakorlat, a berlini és bécsi kórházakban szerzett
tapasztalatok alapján, gyorsan és alaposan gyógyítja az
összes
bőr-, ideg- és nemi bajokat. Szépségi hibákat,
széplő, anyas- és májfolt, pattanás, szemölcs, rőzsr, fa-
gyos végtagok, hajkorpa, hajhullás, sebek; székszerű
tanácsokkal szolgál az arcz és kéz ápolására.
Feltűnő eredményrel gyógyítja a titkos betegségek név alatt
ismert összes férfi-, női bajokat s azok következményeit.
Rendel: délután 8-12, d. u. 3-5 és este 7-8 óráig.
Levelekre azonnal válaszol. Kiváncra gyógyszeréről is
gondoskodik. Mindenkor mely diszkrét.

Millenniumi nagy érdemmel kitüntetve.
DEHMAL KÁROLY
Zongora-gyáros és kölesöndő intézet.
BUDAPEST, 7404
IV., Károly-körút 20. sz.
Zongorák, pianók és
rövid zongorák dús
választékban, használt
zongorák eladása.
Javítások és hangolások
olcsón eszközöltek.

Üdvös tanács.
Köhögésnél, rekedtségénél, a torok és légzési szervek mű-
ködési zavarainál Egger biztos hatású
MELLPASZTILLAI
veendők. (1 doboz 50 kr. és 1 frt. Próbadoz 25 kr.)
A gyomor rendetlen működésénél radikális hatásúnak
bizonyultak 72-30
Egger Szóda-Pasztillái.
(1 doboz 30 kr.) Mindkét szer kapható minden gyógyszer-
árban. — Fő- és székhelyek: Raktár Magyarországon:
„Nádor-gyógyszertár Budapest, Váci-körút 17. sz.

VALÓDI
Ara csomagonként 25 krajczár (50 fillér)
500 gramm.
Kathreiner-féle
Kárpát-malátá-kávé
egész szemekben
Kathreiner-féle malátákávé gyárak
Bécs-München
Saját érdekünkben csak ezen eredeti
csomagokat kérjük és fogadjuk el.

Tessék kísérletet tenni
és meg fog győződni, hogy patkányok és poc-
egerek kiirtására minden körülmények közt leg-
biztosabb a László József gyógyszerész
által feltalált
patkány pusztító-szer.
Bámolat hatást és biztos sikert eredményez elismerő nyilatkozat
Ara 1 doboznak 1 frt, 6 doboznak 5 frt, használati utasít-
ással. — Kapható:
LÁSZLÓ JÓZSEF gyógyszerésznél
Budapesti főraktár: „Egyszerű” gyógyszerár a „Nádorhoz.”
Váci-körút 17.

Dr. Lengyel Frigyes-féle
Nyirfabalzsamot
A modern vegyészett hatalmas hala-
dása és az ebből származó számta-
lanan cosmeticus készítmények szám-
váltak képesek a 30 éven át bevált
elnyomni, a legjobb bizonyíték tehát, hogy itt egy valódi,
a természet által nyújtott szépségesszerrel van szó. Ezen
nyirfabalzsam egy sajátos 30 évi gyakorlati vegyi
eljárás alapján preparálattik és csak azután jön forgá-
lomb. Ezen folyadék hatása, hogy a bőr felső hám-
ját lassankint lehántja és ez által az alsó tiszt-
ított bőr által színes és üdésében jön nap-
világra, megújított mindennemű kiütést, szeplőt,
vörös foltokat és anyafoltokat, simítja a ránc-
osbőrt és a himlőhelyeket lassankint teljesen
eloszlatja és az arczbőrnek üde és egészséges
színt kölcsönöz.
Egy korsó ára használati utasítással együtt 1 frt 50 kr.
A nyirfabalzsam hatásának tájékoztatására Dr. Lengyel
Frigyes-féle 7466
Benzoe szappan
ajánlatos. Egy darab ára 60 és 35 kr. Raktáron minden
jobb gyógyszerárban. Főraktár Magyarországon részére Török
József gyógyszerésznél Budapest, Király-utca 12.

Menyasszonyi selymekelmék
Fehér, fekete és színes, a jó viselkedésért jótálló-levelel. Kiválóan
beválasztott forrás magának részére, porló- és vimentesem igazi
gyári áron a házhoz szállítva. Ezer meg ezer elismerő levél.
Melyik színekben óhajt ön mintákat?
GRIEDER ADOLF ÉS TSA
királyi szállítók
selymekelmé-gyárak szövetsége Zürich. 7374

Czerny-féle
Keleti rózsatej
oly meglepően üde, tiszta,
fiatalos arczbőrt
szerez, mely semmi más szer által el nem érhető;
kitűnő hatású májfolt, szeplő, pörsekenések, bő-
r-akna, nem szép arczvöröség s a bőr minden
tisztatlansága ellen, megújítva a sárga vagy barna
arcszínt s egyaránt alkalmas minden testrészre.
Ára 1 frt. Balesamszappan hozzá 30 kr.
Törvényesen védett, lelkiismeretesen megvizsgált
és valódi minőségben kapható 7416
ANTON J. CZERNY, Bécs.
XVIII. Carl Ludwigstrasse 6. (saját házában).
Szétküldés utánvéttel. Prospektus ingyen és bér-
mentve. Raktárak a nagyobb gyógyszerárakban
és illatszertárakban.
Vezérképviselőség és magyarországi főraktár Buda-
pesten TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerárban.

Dohányzók!
Cigaretták
papir nélkül!
MOPS
SUPERIORES
Tollszopók szivarkák szabadalm. szűrővel.

BAYONETAS
Arjegyzéket díjtalanul küld 7349
EGGIMANN & HEDIGER, BIEL Schweiz
Vezérügynök Magyarország részére:
Weiss és Langer cég Budapest, VI. Szerecsen-utca 8.

A női szépség
emelésére, tökéletesítésére és fen-
tartására legkiválóbb, teljesen ár-
talmatlan, vegyíztiszta és szirm-
tes készítmény a 7502
Margit Crème.
Rövid idő alatt szünteti szeplőt,
májfoltot, pattanást, bőrfoltot (mit-
tesser) és minden más bőrbajt. Kisimítja a ráncokat
és himlőhelyeket, még koros egyéneknek is üde bájós
arcszínt kölcsönöz, ára 50 kr., nagy 1 forint.
Margit hölgypor 60 kr. s színesben, Margit szap-
pan 35 kr. Margit fogpép (Zahnpaste) 50 kr.
Készítő FÖLDES gyógyszerár, Aradon
Aradon Deák Ferenc-utca 11. sz.
Főraktár: Török József gyógyszerár, Budapest
Király-utca 12.

Krisztus a keresztfán
és Jeruzsálem
Óriási körkép. Látható.
reggel 9 óráig este 4 óráig.
Az esti órákban villanyvilágításnál.
Belépő díj 50 kr.
Gyermekjegy 30 krajczár.

3. SZÁM. 1898.

BUDAPEST, JANUÁR 16.

45. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 frt
POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt félre — 6.
Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 frt
félre — 4.
Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK egész évre 5 —
félre — 2.50
Külföldi előfizetésekre a postai
meghatározott ártételek is eszámolód.

AZ ÁLLAMI SZÁMVEVŐSZÉK ÚJ ALELNÖKE.

Az az ELV, hogy az államnak költségvetési
előirányzatában minden megszavazott ösz-
szeg csak a meghatározott célokra fordít-
ható, s hogy viszont minden megszavazott ki-
adás csak a kijelölt fedezetből törleszthető, az
államgazdálkodásnak egyik sarkalatos tétele.

Ezt Anglia már II. Károly idejében
elfogadta, s joggal mondja egy ki-
váló angol politikai író, Hallam,
hogy a törvényhozásnak ellenőrzést
kell biztosítani a végrehajtó hata-
lommal szemben.

A mai állam szükségleteinek és
bevételeinek óriási arányokban nö-
vekedő szaporodása mellett azonban
már ezt az ellenőrző hivatást nem
teljesíthetné sikeresen a törvény-
hozásnak sok tagból álló, pártok
szerint tömörült s a számok végnél-
küli útvesztőiben kevesebb tájéko-
zottsággal bíró testülete, s azért ma
már minden irányban független
szakhivatalokra ruházta ezt a tisz-
tet a világ minden alkotmányos
állama.

A magyar népképviselői rendszer
megalkotói, a 48-iki törvények nagy
nevű megteremtői figyelmen kívül
hagyták a modern parlamenti állam-
nak ezt a fontos szervét, az alkotmá-
nyos költségvetés ellenőrzésének e
nélkülözhetetlen közegét. Az 1848.
évi III. t.-cz. 37. §-a még úgy írt
fel, hogy egyenesen az ország-
gyűlésre bizza a számadások felül-
vizsgálását a multban kezelt jöve-
delmekről s ezek jóváhagyását. Az
1867. évi X. t.-cz. sem jelentett ez
irányban igazi haladást, s az akkor
alakult felelős minisztérium is az
országgyűlés jogait vélte övni, mikor a kisebb-
ség véleménye ellenére a felállítandó legfőbb
számszék ellenőrző feladatát tisztán alaki teen-
dőkre öhajította korlátozni.

Az 1867. évek különben még rendes költség-
vetése sem volt; az Andrássy-kormány első évé-
ben még az országgyűléstől kért fölhatalmazást
arra, hogy az adókat az előbbi, az az abszolút
kormány által megállapított költségvetés alap-
ján hajthassa be. Annál kevésbé volt a költ-

ségvetési számadások felülvizsgálatának önálló
hatósága.

A kérdés az volt, hogy mikép illesztessék be
alkalmasan az állami számvévszék a parlamenti
kormányzat keretébe. E kérdést az 1870. évi
XVIII. t.-cz. oldotta meg, mely végleg szervezte
nálunk is a legfőbb számviteli hatóságot s hogy
azt a függetlenségnek minél nagyobb biztosí-

valasztott Hieronymi Károlynak rö-
vid idő múltán belügyminiszterré
történt kinevezése után Rakovszky
István lett elnök. Az első alelnök
Hosszú József volt, s az ő halála
következtében megüresült alelnöki
székbe most Dárday Sándort emelte
az állami számvévszék, kormány
és király együttes bizalma.

Hosszú és hasznos közéleti műkö-
dés után érte őt e kitüntetés. Dárday
Sándor a politika és a törvényhozás,
az állami közigazgatás és a jogiro-
dalom különböző terein fejtt ki
nagy munkásságot, és szervező tehet-
ségére új működési körben is két-
ségkivül fontos szerep vár.

Az állami számvévszék új alel-
nöke java erejében levő, 55 éves fér-
fi. 1842 február 18-án született Ba-
ánban, Baranyában, hol édes atyja
mint a belügyi főhercegi uradalom
orvosa tekintélyes állást foglalt el,
s megismerete is keresett, hírneves
orvos volt. Fia, Sándor, középiskolai
tanulmányai végeztével a bécsi egye-
temen hallgatta a jogot s Grázban
tett jogi vizsgálatot. Már 1864-ben
joggyakornok lett a kir. táblánál,
s ez időtájt alapította a magyar
jogászvilágnak ismert, tekintélyes
folyóiratát, a „Jogtudományi Köz-
lönyt”. Az alkotmányos élet hely-
reálltával Horvát Boldizsár alatt

DÁRDAY SÁNDOR, AZ ÁLLAMI SZÁMVEVŐSZÉK ALELNÖKE.

miniszteri titkári állást vállalt az igazság-
ügyminisztériumnál s ekkor a „Kuriai Dönt-
vénytár” kezdte meg, mely már eddig 60
kötetre szaporodott. 1871-ben Horvát Bol-
dizsár igazságügyminiszter lemondván, ő is
elhagyta állását és szaklapjával ellenzéki kü-
delmet fejtett ki az akkori kormányzat ellen.
1875-ben nem pihenő fáradhatlansággal igaz-
ságügyi statisztikánk kidolgozásához kezdett,
mint a nemzetközi statisztikai kongresszus

Közjogunkban tehát a nádor- és a koronaári
álláson kívül az államszámvévszék elnöksége